ಕರ್ನಾಟಕಸರ್ಕಾರ

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ

ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಸಾಮಗ್ರಿ

2025–26

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ – ಸಂಸ್ಕೃತ.

ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿ

8

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ

ಬನಶಂಕರಿ 3 ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560085.

ಮತ್ತು

ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ,ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ನಗರ– 560098

<table>
<tr><th colspan="2">ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ</th></tr>
<tr><td colspan="2">**ಶ್ರೀಮತಿ ರಶ್ಮಿ ಮಹೇಶ್ V, ಭಾ.ಆ.ಸೇ**
ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ</td></tr>
<tr><td>ಡಾ. ತ್ರಿಲೋಕ್ ಚಂದ್ರ **K V, ಭಾ.ಆ.ಸೇ**
ಆಯುಕ್ತರು, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ
ಬೆಂಗಳೂರು.</td><td>ಶ್ರೀ ಗೊಪಾಲಕೃಷ್ಣ **H N,**
ನಿರ್ದೇಶಕರು
DSERT, ಬೆಂಗಳೂರು.</td></tr>
<tr><th colspan="2">ಡಯಟ್ ಸಹಕಾರ</th></tr>
<tr><td>ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪ
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಮತ್ತು ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)
ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ, ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560098</td><td>ಶ್ರೀ ಕೆ. ರಾಘವ ಹೊಳ್ಳ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ, ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560098</td></tr>
<tr><th colspan="2">ಸಂಯೋಜನೆ</th></tr>
<tr><td colspan="2">ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಧಾ **P**
ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
DSERT, ಬೆಂಗಳೂರು</td></tr>
<tr><th colspan="2">ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲನೆ</th></tr>
<tr><td colspan="2">ಡಾ. ವೆಂಕಟರಮಣ ದೇವರು ಭಟ್ಟ
ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಷಯ ಪರಿವೀಕ್ಷಕರು,
ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು-01</td></tr>
<tr><th colspan="2">ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಸಾಮಗ್ರಿ ರಚನಾ ತಂಡ</th></tr>
<tr><td>ನಾರಾಯಣ ಟಿ. ಗಾಂವ್ಕರ್
ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ,೧೫ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂಬೆಂಗಳೂರು - ೦೩</td><td>ಶ್ರೀಹರಿ ಜೋಯಿಸ ಬಿ ಜಿ
ವಾಗ್ದೇವಿ ಆಂಗ್ಲಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ,
ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ</td></tr>
<tr><td>ನಾಗೇಂದ್ರ ಭಟ್ಟ
ಸಂತ ತೆರೆಸಾ ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ
ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು –18</td><td>ಗಣೇಶ ಭಟ್ಟ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆ, ಸಾರಕ್ಕಿ,
ಜೆ.ಪಿ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.</td></tr>
<tr><td>ಪ್ರಶಾಂತ ಬಿ. ಜಿ.
ಡಿ .ವಿ. ಎಸ್ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು,
ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿಭಾಗ,ಶಿವಮೊಗ್ಗ.</td><td>ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ.
ಎ.ಎಸ್. ಎಂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ,೧೮ ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
೮ನೇ ಬ್ಲಾಕ್ ನಂದಿನಿ ಲೇಔಟ್. ಬೆಂಗಳೂರು.</td></tr>
<tr><td colspan="2">ಗಣಪತಿ ಭಟ್ಟ,
ಹಿಮಾಂಶು ಜ್ಯೋತಿ ಕಲಾಪೀಠ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು</td></tr>
</table>

अनुक्रमणिका

क्र. सं	पाठस्य नाम	अधिगमफलम्	पृष्ठसङ्ख्या
		भागः –1	
1.	वर्णा:	वर्णमालायाः अक्षराणां रचनां ध्वनिं च ज्ञात्वा पठन्ति लिखन्ति च।	6
2.	दिनचर्या संख्या च	नित्यव्यवहारे संस्कृत भाषाप्रयोगं ज्ञात्वा सम्भाषणकौशलं संख्याज्ञानं प्राप्नुवन्ति ।	9
3.	सहवास:	पठितगद्य पद्य कथानां मौल्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	12
4.	नीतिबोधः	संस्कृतसाहित्यसुभाषितज्ञानं प्राप्य व्यक्तित्वविकसनं प्राप्नुवन्ति । पदच्छेदपूर्वक अन्वयज्ञानं प्राप्य तात्पर्य लिखन्ति ।	17
5.	सुबन्ता:	संस्कृतशब्दरचनाव्यवस्थां, सुप् प्रत्ययानां योगद्वारा उत्पादित एकवचन द्विवचन– बहुवचन, सप्तविभक्तिपदानां ज्ञानं प्राप्य लेखने पठने भाषणे च उपयोगं कुर्वन्ति।	22
6.	आरोग्यभाग्यम्	पठितगद्य पद्य कथानां मौल्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	25
7.	जीवनसाफल्यम्	संस्कृतसाहित्यसुभाषितज्ञानं प्राप्य व्यक्तित्वविकसनं प्राप्नुवन्ति । गति–यति–लय– भावपूर्णगायनद्वारा श्रवणद्वारा च शिशुगीतगायनानन्दं प्राप्नुवन्ति। सम्भाषणे लेखने च लङ्लकारप्रयोगं कर्तुं समर्थाः भवन्ति । पदच्छेदपूर्वक अन्वयज्ञानं प्राप्य तात्पर्य लिखन्ति ।	29
8.	पत्रलेखनम्	स्वजीवने परिसरे च सम्भावितानुभवान् स्वलेखनमुखेन प्रकटयन्ति । श्रुतं / लिखितं / विचारान् स्वशैल्या लिखितरूपेण प्रकटयन्ति ।	65
9.	तिङन्ता:	लट् लृट् , लोट् लङ्लकारयोः ज्ञानं प्राप्नुवन्ति । वाक्यप्रयोगं कुर्वन्ति	35

10.	चतुरः कालिदासः	पठितगद्य पद्य कथानां मील्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	38
11.	भिक्षुकस्य स्वप्नः(पूरकपाठः)	पठितगद्य पद्य कथानां मील्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	42
12.	अक्कमहादेवी (पूरकपाठः)	पठितगद्य पद्य कथानां मील्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	46
		भागः –2	
13.	गुर्वष्टकम्	संस्कृतसाहित्यसुभाषितादिज्ञानं प्राप्य व्यक्तित्वविकसनं प्राप्नुवन्ति । पदच्छेदपूर्वक अन्वयज्ञानं प्राप्य तात्पर्य लिखन्ति ।	49
14.	सन्धिः	सन्धिज्ञानं प्राप्य पठने लेखने भाषणे च पदविभाग–संयोगज्ञानकीशलं प्राप्नुवन्ति ।	53
15.	दुराशाफलम्	पठितगद्य पद्य कथानां मील्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	59
16.	सिद्धभूमिः सिद्धगङ्गा	पठितगद्य पद्य कथानां मील्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	62
17.	अनुवादः	अनुवादकौशलं प्राप्य संस्कृतसरलवाक्यानि स्वभाषया अनुवदन्ति	68
18.	पण्डितभास्करः '	पठितगद्य पद्य कथानां मील्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	72

19.	समासः	समासज्ञानं प्राप्य पठने लेखने भाषणे च पदविभाग–संयोगज्ञानकौशलं प्राप्नुवन्ति ।	76
20.	प्रबन्धः	स्वजीवने परिसरे च सम्भावितानुभवान् स्वलेखनमुखेन प्रकटयन्ति । श्रुतं / लिखितं / विचारान् स्वशैल्या लिखितरूपेण प्रकटयन्ति ।	79
21.	तपोवनाभिगमनम्	पठितगद्य पद्य कथानां मौल्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	81
22.	प्रहेलिकाः	संस्कृतसाहित्यसुभाषितज्ञानं प्राप्य व्यक्तित्वविकसनं प्राप्नुवन्ति । पदच्छेदपूर्वक अन्वयज्ञानं प्राप्य तात्पर्य लिखन्ति ।	85
23.	एकलव्यस्य गुरुभक्तिः, (पूरकपाठः)	पठितगद्य पद्य कथानां मौल्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	92
24.	परमकारुणिकः महर्षिः (पूरकपाठः)	पठितगद्य पद्य कथानां मौल्यं ज्ञात्वा स्वाभिप्रायप्रकटनं कुर्वन्ति। वर्तमानादिकालेषु वाक्यप्रयोगज्ञानं प्राप्नुवन्ति । संबद्धविविधविषयाणां ज्ञानं सम्भाषणद्वारा अधिगमः । अभिप्रायप्रकटनं | सम्भाषणे रुच्युत्पादनञ्च ।	88

1. वर्णाः

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

व्याकरणम् वर्णाः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	17	11	0	0	28
अङ्काः	17	11	0	0	28

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	10	10
2	अतिलघूत्तरम्	12	12
3	लघूत्तरम्	6	6
4	दीर्घोत्तरम्	0	0

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	20	20
साधारणः	8	8
कठिनः	0	0
आहत्य	28	28

1. वर्णाः

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. संस्कृतभाषायां एतावन्तः वर्णाः सन्ति । (स्म–सु)

   A) १३ **B)** २५ **C)** ४८ **D)** ८

2. संस्कृतभाषायां एतावन्तः स्वराः सन्ति । (स्म–सु)

   A) ५ **B)** १३ **C)** ८ **D)** १८

3. संस्कृतभाषायां एतावन्तः दीर्घस्वराः सन्ति । (स्म–सु)

   A) ९ **B)** ८ **C)** ११ **D)** १३

4. वर्णेषु एतावन्तः प्रकाराः सन्ति । (स्म–सु)

   A) चत्वारः **B)** पञ्च **C)** त्रयः **D)** दश

5. एतादृशाः वर्णाः स्वराः इति कथ्यन्ते । (स्म–सु)

   A) स्वतन्त्रतया उच्चार्यमाणाः **B)** परतन्त्रतया उच्चार्यमाणाः

   C) अनुच्चार्यमाणः **D)** उच्चैः उच्चार्यमाणः

6. एतावन्ति माहेश्वरसूत्राणि सन्ति । (स्म–सु)

   A) दश **B)** एकादश **C)** पञ्चदश **D)** चतुर्दश

7. एकेन व्यञ्जनेन सह एकः स्वरः सङ्गच्छते चेत् तत् एतद् भवति । (स्म–सु)

   A) अगणिताक्षरम् **B)** गुणिताक्षरम् **C)** संयुक्ताक्षरम् **D)** अर्धाक्षरम्

8. अनेकव्यञ्जनसंयोगाद् एतद् भवति । (स्म–सु)

   A) गुणिताक्षरम् **B)** अर्धाक्षरम् **C)** संयुक्ताक्षरम् **D)** पूर्णाक्षरम्

9. "ए" एषः एतादृशः स्वरः । (स्म–सा)

   A) दीर्घस्वरः **B)** ह्रस्वस्वरः **C)** उच्चस्वरः **D)** उदात्तस्वरः

10. "न" एतत् ईदृशं व्यञ्जनम् । (स्म–सा)

   A) महाप्राणम् **B)** कर्कशव्यञ्जनम् **C)** अवर्गीयव्यञ्जनम् **D)** अनुनासिकव्यञ्जनम्

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत–

11. संस्कृतभाषायां कति वर्णाः सन्ति ? (स्म–सु)

12. स्वराः के ? (स्म–सु)

13. अनुनासिकानि कानि ? (स्म–सु)

14. वर्गीयव्यञ्जनानि कति सन्ति ? (स्म–सु)

15. ह्रस्वस्वराः दीर्घस्वराः च के ? (स्म–सा)

16. गुणिताक्षरं नाम किम् ? (स्म–सा)

III. **वर्णानां संयोजनं कुरुत–**

17. र् + आ + म् + आ + ल् + अ + ण् + अ + म् = ... (धा–सा)

18. व् + र् + अ + ञ् + ज + अ + न् + आ + न् + इ = ...(धा–सा)

19. अ + य् + ओ + ग् + अ + व् + आ + ह् + औ = ...(धा–सु)

20. अ + व् + अ + र् + ग् + ई + य् + अः = ...(धा–सु)

21. अ + क् + ष् + अ + र् + अ + म् = ...(धा–सु)

IV. **अल्पप्राण–महाप्राणाक्षराणि पृथक् कुरुत**:

22. दत्ताक्षराणि : ध, ग, ज, ख, ट, थ, क, फ, झ, छ, य, स (स्म–सु)

- अल्पप्राणाः:...
- महाप्राणाः: ....

V. वर्णान् पृथक् कृत्वा लिखत:

23. बालकः = ... (धा–सु)

24. भवनम् = ...(धा–सु)

25. औषधम् = ...(धा–सु)

26. शकुन्तला = ...(धा–सा)

27. महाभारतम् = ...(धा–सु)

28. वासवदत्ता = ...(धा–सा)

2. दिनचर्या संख्या च

1.उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम् –

दिनचर्या संख्या च	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	15	07	03	0	25
अङ्काः	15	07	03	0	25

2.प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम् –

क्र.सं	प्रश्नायाः स्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नाः
01	वस्तुनिष्ठ	12	12
02	लघु उत्तराणि	12	12
	आहत्य	24	24

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	12	12
साधारणः	08	08
कठिनः	05	05
आहत्य	25	25

2. दिनचर्या संख्या च

I. चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः तेषु सूक्तं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. दशरथस्य कति पुत्राः आसन्? (स्म–सु)

A. चत्वारः **B.** पञ्च **C.** षट् **D.** सप्त

2. चैत्रवैशाख मासयोः एष ऋतुः वर्तते । (स्म–सा)

A. शिशिरः **B.** ग्रीष्मः **C.** वसन्तः **D.** हेमन्तः

3. अद्य रविवासरः परश्वः ______ (स्म–सा)

A.सोमवासरः **B.** मङ्गलवासरः **C.** बुधवासरः **D.** गुरुवासरः

4. शुक्रवासरस्य अपरं नाम किम्? (ग्र–सु)

A. स्थिरवासरः **B.** भार्गववासरः **C.** बृहस्पतिवासरः **D.** सौम्ययवासरः

5. "1.00" अत्र समयः अक्षरेषु इदं भवति । (स्म–सु)

A. चतुर्वादनम् **B.** त्रिवादनम् **C.** द्विवादनम् **D.** एकवादनम्

6. "सपाद त्रिवादनम्" अत्र समयः अङ्केषु इदम् भवति । (स्म–सु)

A. 1.15 **B.** 2.15 **C.** 3.15 **D.** 4.15

7. त्रयोदश, चतुर्दश, पञ्चदश, _____, सप्तदश । रिक्तस्थानं पूरयत । (स्म–सु)

A. षोडश **B.** अष्टादश **C.** नवदश **D.** विंशतिः

8. "दिनचर्या सङ्ख्या च" अस्मिन् पाठे शङ्करः कदा दन्तधावनं करोति ? (स्म–सु)

A. 6.45 **B.** 6.30 **C.** 6.15 **D.** 6.10

9. अद्य आदित्यवासरः प्रपरह्यः ______ वासरः । (स्म–सा)

A. गुरुवासरः **B.** शुक्रवासरः **C.** शनिवासरः **D.** रविवासरः

10. दशरथस्त कति भार्याः आसन् ? (ग्र–सु)

A. एका **B.** द्वे **C.** तिस्रः **D.** चतस्रः

11. कति विभक्तयः सन्ति ? (स्म–सु)

A. पञ्च **B.** षट् **C.** सप्त **D.** अष्ट

12. मानवस्य _ _ _ _ नेत्रे । (स्म–सु)

A. 03 **B.** 04 **C.** 01 **D.** 02

II. संयोज्य लिखत।

13. 7.30 – विंशत्यधिक एकवादनम् । (ग्र–क)

14. 11.45 – दशोन एकवदनम् । (ग्र–क)

15. 10.50 – पादोन द्वादशवादनम् । (ग्र–क)

16. 1.20 – सार्ध सप्तवादनम् । (ग्र–क)

17. 20 – षष्ठिः । (स्म–सा)

18. 30 – पञ्चाशत् । (स्म–सा)

19. 40 – त्रिंशत् । (स्म–सा)

20. 50 – चात्वारिंशत् । (स्म–सा)

21. 60 – विंशतिः । (स्म–सा)

III. पदानि अन्विष्य लिखत ।

22. _ _ _ _ _ बालकौ । (अ–सु)

23. _ _ _ _ _ _ विद्यालयः । (अ–सु)

24. _ _ _ _ _ _ फलानि । (अ–सु)

25. _ _ _ _ _ _ मासाः (ग्र–क)

(एकः, त्रीणि, द्वौ, चत्वारि , द्वादश)

3. सहवासः

3. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

गद्यपाठः सहवासः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	39	13	1	0	53
अङ्काः	39	13	3	0	55

4. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	16	16
2	अतिलघूत्तरम्	36	36
3	लघूत्तरम्	1	3
4	दीर्घोत्तरम्	0	0

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	23	23
साधारणः	22	24
कठिनः	8	8
आहत्य	53	55

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. चोरः चौर्यार्थं अत्र प्रविशति । (स्म–सु)

A) ऋष्याश्रमम् B) भिक्षुकगृहम् C) राजभवनम् D) नगरम्

2. ऋष्याश्रमे एषः ऋषिकुमारः इव आचरति। (स्म–सु)

A) राजा B) चोरः C) पण्डितः D) धनिकः

3. राजा एतान् परिशीलयति । (स्म–सु)

A) राजपुत्रान् B) मन्त्रिणः C) ऋषिकुमारान् D) प्रजाः

4. चोरः ऋषिकुमाराणां सहवासेन एतत् प्राप्तवान् । (धा–सु)

A) धनम् B) राज्यम् C) धनस्य नाशम् D) विवेकम्

5. "अस्ति" अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदम् भवति । (स्म–सु)

A) भविष्यति B) अपठत् C) करोति D) नास्ति

6. "शीघ्रम्" इत्यस्य विरुद्धार्थकपदं इदम् अस्ति । (स्म–सा)

A) मन्दम् B) अनन्तरम् C) मुहूर्तम् D) सदा

7. "सरलम्" इत्यस्य विरुद्धार्थकपदं इदम् भवति । (स्म–सा)

A) सुन्दरः B) उत्तमः C) कठिनम् D) प्रसिद्धम्

8. "योग्याः" इत्यस्य विरुद्धार्थकपदम् एतद् भवति । (स्म–सा)

A) भोग्याः B) रुग्णाः C) योगिनी D) अयोग्याः

9. "चोरः" इत्यस्य समानार्थकपदम् भवति । (स्म–सा)

A) स्तेनः B) ऋषिः C) नापितः D) राजा

10. "भवनम्" इत्यस्य समानार्थकपदं भवति । (स्म–सा)

A) वनम् B) गृहम् C) स्थानम् D) आश्रमः

11. "कालः" इत्यस्य समानार्थकपदं अस्ति । (स्म–सा)

A) समयः B) जीवनम् C) व्याधिः D) वायुः

12. "शीघ्रम्" इत्यस्य समानार्थकपदम् इदमस्ति । (स्म–सा)

A) नित्यं B) सदा C) त्वरितम् D) कदाचित्

13. "सुन्दरः" इत्यस्य अन्यलिङ्गपदं इदम् । (स्म–सा)

A) सुन्दरा B) सुन्दरम् C) सुन्दरे D) सुन्दरी

14. "कुमारः" इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदम् अस्ति । (स्म–सा)

A) कुमारा B) कुमाणि C) कुमारी D) कुमारि

15. "पुत्री" इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् एतद् भवति । (स्म–सा)

A) पुत्रा B) पुत्रः C) पुत्रम् D) पुत्रौ

16. "संजातः" इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदम् । (स्म–सा)

A) संजाता B) संजाते C) संजाताः D) संजातम्

II. **एकवाक्येन उत्तरं लिखत।**

17. चोरः चौर्यार्थं कुत्र प्रविशति ? (धा–सु)

18. ऋष्याश्रमे कः ऋषिकुमारः इव आचरति? (धा–सु)

19. राजा कान् परिशीलयति ? (धा–सु)

20. चोरः ऋषिकुमाराणां सहवासेन किं प्रापद्वान् ? (धा–सा)

III. **रिक्तस्थानानि पूरयत।**

21. पुत्र्याः निमित्तं .... अन्वेषणं करोमि। (धा–सा)

22. इदानीं मम .... कार्याणि सन्ति। (धा–सु)

23. मम पुत्र्याः एषः एव .... भवतु।(धा–सु)

24. अतः इदानीम् अहं .... न इच्छामि। (धा–सु)

IV. विरुद्धार्थकपदानि लिखत।

25. अस्ति (स्म–सु)

26. शीघ्रम् (स्म–सु)

27. सरलम् (स्म–सु)

28. योग्याः (स्म–सु)

V. **समानार्थकपदानि लिखत।**

29. चोरः (स्म–सा)

30. भवनम् (स्म–सा)

31. कालः (स्म–सा)

32. शीघ्रम् (स्म–सा)

VI. **संयोजयत।**

अ	आ
33. राजभवनम्	करोति (स्म–सु)
34. वार्तालापम्	प्रविशति (स्म–सु)
35. धनम्	परिशीलयति (स्म–सु)
36. ऋषिकुमारान्	प्राप्नोति (स्म–सु)

VII. **प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (रेखाङ्कितपदानि अवलम्ब्य)**

37. चौर्यकरणं चोरस्य कार्यम्। (स्म–क)

38. आश्रमे योग्याः ऋषिकुमाराः निवसन्ति। (स्म–क)

39. चोरः नदीजलेन स्नानं करोति। (स्म–क)

40. चोरः ऋषिकुमाराणां सहवासेन विवेकं प्राप्तवान्। (स्म–क)

VIII. **वाक्यशुद्धिं कुरुत**

41. चोरः चौर्यार्थं राजभवनं प्रविशन्ति। (स्म–क)

42. तादृशाः वरः कुत्र सन्ति। (स्म–क)

43. अहम् अपि द्रष्टुम् इच्छति। (स्म–क)

44. महाराजः सर्वान् अपि ऋषिकुमारः परिशीलयति। (स्म–क)

IX. **अन्यलिङ्गपदं लिखत।**

45. सुन्दरः (स्म–सा)

46. कुमारः (स्म–सा)

47. पुत्री (स्म–सा)

48. संजातः (स्म–सा)

X. आम् / न इति लिखत।

49. चोरः चौर्यार्थं दरिद्रगृहं प्रविशति। (धा–सु)

50. पुत्र्याः निमित्तं योग्यवरस्य अन्वेषणं करोमि। (धा–सु)

51. चोरः ऋषिकुमारः इव न आचरति। (धा–सु)

52. ऋषिकुमाराणां सहवासेन चोरः विवेकं प्राप्तवान्। (धा–सु)

XI. पञ्चषैः वाक्यैः उत्तरं संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत।

53. चोरस्य मनसः परिवर्तनं कथम् अभवत्? (अ–सा)

4. नीतिबोधः।

5. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

पद्यपाठः नीतिबोधः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	37	10	1	0	48
अङ्काः	49	10	3	0	62

6. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	13	13
2	अतिलघूत्तरम्	30	30
3	लघूत्तरम्	1	3
4	दीर्घोत्तरम्	4	16

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	24	24
साधारणः	19	21
कठिनः	5	17
आहत्य	48	62

4. नीतिबोधः।

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. "नाशम्" इति पदस्य शुद्धं लिङ्गं, विभक्तिं, वचनं च चिनुत । (स्म–सा)

A) पुंल्लिङ्गम्, प्रथमा, एकवचनम् B) स्त्रीलिङ्गम्, द्वितीया, बहुवचनम्

C) पुंलिङ्गम्, द्वितीया, एकवचनम् D) नपुंसकलिङ्गम्, सप्तमी, द्विवचनम्

2. "विनोदेन" इति पदस्य सम्यक् लिङ्गं, विभक्तिं, वचनं च चिनुत । (स्म–सा)

A) स्त्रीलिङ्गम्, प्रथमा, एकवचनम् B) पुंल्लिङ्गम्, तृतीया, एकवचनम्

C) नपुंसकलिङ्गम्, चतुर्थी, द्विवचनम् D) पुंल्लिङ्गम्, पञ्चमी, बहुवचनम्

3. "निद्रया" इति पदस्य उचितं लिङ्गं, विभक्तिं, वचनं च चिनुत । (स्म–सा)

A) स्त्रीलिङ्गम्, तृतीया, एकवचनम् B) नपुंसकलिङ्गम्, द्वितीया, द्विवचनम्

C) पुंल्लिङ्गम्, षष्ठी, बहुवचनम् D) स्त्रीलिङ्गम्, प्रथमा, बहुवचनम्

4. "भक्ताय" इति पदस्य समीचीनं लिङ्गं, विभक्तिं, वचनं च चिनुत । (स्म–सा)

A) नपुंसकलिङ्गम्, सप्तमी, एकवचनम् B) पुंल्लिङ्गम्, चतुर्थी, एकवचनम्

C) स्त्रीलिङ्गम्, प्रथमा, बहुवचनम् D) पुंल्लिङ्गम्, तृतीया, द्विवचनम्

5. "अपमानः" इति पदस्य विरुद्धार्थकं पदं चिनुत । (स्म–सा)

A) अनादरः B) तिरस्कारः C) सम्मानः D) अवमानः

6. "मित्रम्" इति पदस्य समीचीनं विरुद्धार्थकं पदं चिनुत । (स्म–सु)

A) सखा B) सुहृद् C) बन्धुः D) शत्रुः

7. "कृष्णः" इति पदस्य विरुद्धार्थकं पदं चिनुत । (स्म–सु)

A) श्यामः B) श्वेतः C) तमः D) नीलः

8. "काकः" इति पदस्य पर्यायपदं चिनुत । (स्म–सु)

A) पिकः B) वायसः C) हंसः D) शुकः

9. "मतिः" इति पदस्य समीचीनं पर्यायपदं चिनुत । (स्म–सु)

A) मनः B) हृदयम् C) चित्तम् D) बुद्धिः

10. "मित्रम्" इति पदस्य पर्यायपदं चिनुत । (स्म–सु)

A) सखा B) रिपुः C) शत्रुः D) वैरी

11. "नरः" इति पदस्य समीचीनं पर्यायपदं चिनुत । (स्म–सु)

A) नारी B) मानवः C) पशुः D) देवः

12. "दरिद्रः" इति पुंल्लिङ्गपदस्य स्त्रीलिङ्गं रूपं चिनुत । (स्म–सु)

A) दारिद्र्यम् B) दरिद्रत्वम् C) दरिद्रा D) दरिद्रम्

13. "माता" इति स्त्रीलिङ्गपदस्य पुंल्लिङ्गं रूपं चिनुत । (स्म–सु)

A) पिता B) मातृ C) मातृत्वम् D) मातरौ

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत।

14. पिककाकयोः भेदः कदा ज्ञायते? (धा–सु)

15. अपमानं कः न प्रकाशयेत्? (धा–सु)

16. नरस्य आभरणं किम्? (धा–सु)

III. लिङ्ग–विभक्ति–वचनानि लिखत

17. नाशम् (स्म–सा)

18. विनोदेन (स्म–सा)

19. निद्रया (स्म–सा)

20. भक्ताय (स्म–सा)

IV. रेखाङ्कितपदानां प्रश्ननिर्माणं कुरुत

21. पिककाकयोः वर्णः कृष्णः अस्ति। (स्म–सा)

22. काव्यशास्त्रविनोदेन धीमतां कालः गच्छति। (स्म–सा)

23. रूपस्य आभरणं गुणः। (स्म–सा)

V. विरुद्धार्थकपदानि लिखत

24. अपमानः (स्म–सु)

25. मित्रम् (स्म–सु)

26. कृष्णः (स्म–सु)

VI. **पर्यायपदानि लिखत**

27. काकः (स्म–सु)

28. मतिः (स्म–सु)

29. मित्रम् (स्म–सु)

30. नरः (स्म–सु)

VII. **संयोजयत**

अ	आ
31. गृहे	मूर्खाणां कालः गच्छति (धा–सा)
32. विनोदेन	ज्ञानस्याभरणम् (धा–सा)
33. कलहेन	दुश्चरितानि न प्रकाशनीयानि (धा–सा)
34. क्षमा	धीमतां कालः गच्छति (धा–सा)

VIII. चतुर्थं पदं लिखत।

35. गच्छति – आगच्छति। नयति ....। (स्म–सु)

36. काकः – प्रथमाविभक्तिः। गृहे ....। (स्म–सु)

37. कलहेन – तृतीयाविभक्तिः। वेदात् ....। (स्म–सु)

38. मानम् – अपमानम्। अस्ति ....। (स्म–सु)

IX. समूहेतरपदं चिनुत

39. दरिद्राय, निद्रया, रामाय, श्रोत्रियाय। (धा–क)

40. काकः, पिकः, गृहे, कृष्णः। (धा–सा)

41. मतिमान्, अर्थनाशम्, मनस्तापम्, अपमानम्। (धा–सा)

X. अन्यलिङ्गरूपं लिखत

42. दरिद्रः (स्म–सु)

43. माता (स्म–सु)

XI. संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा पञ्चभिः वाक्यैः उत्तरं लिखत।

44. धीमतां मूर्खाणां च कालः कथं गच्छति? (अ–सा)

XII. **श्लोकं पूरयत**

45. काकः ________________________। (स्म–क)

______________________ पिकः पिकः॥

46. अर्थनाशं _____________________। (स्म–क)

______________________ प्रकाशयेत्॥

47. काव्यशास्त्र_____________________। (स्म–क)

________________________कलहेन वा॥

48. नरस्याभरणं _____________________। (स्म–क)

___________________________ क्षमा॥

5. सुबन्ताः

7. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

व्याकरणम् वर्णाः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	25	0	0	0	25
अङ्काः	25	0	0	0	25

8. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	19	19
2	अतिलघूत्तरम्	6	6
3	लघूत्तरम्	0	0
4	दीर्घोत्तरम्	0	0

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	16	16
साधारणः	9	9
कठिनः	0	0
आहत्य	25	25

I. **सूक्तम् उत्तरं चित्वा लिखत**

1. "पदम्" इत्यस्य परिभाषा एषा (स्म–सु)

A) अक्षरसमूहः **B**) अर्थबोधकः वर्णसमूहः **C**) केवलं धातुः **D**) केवलं प्रत्ययः

2. "सुबन्तम्" एतद् भवति (स्म–सु)

A) क्रियापदम् **B**) नामपदम् **C**) अव्ययम् **D**) उपसर्गः

3. "राम" शब्दस्य प्रथमाविभक्तेः द्विवचनं इदम् (स्म–सु)

A) रामः **B**) रामौ **C**) रामाः **D**) रामम्

4. "कला" शब्दस्य प्रथमाविभक्तेः बहुवचनं इदम् (स्म–सु)

A) कला **B**) कले **C**) कलाः **D**) कलाम्

5. "वन" शब्दस्य द्वितीयाविभक्तेः एकवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) वने **B**) वनानि **C**) वनम् **D**) वनेन

6. "हरि" शब्दस्य तृतीयाविभक्तेः एकवचनं एतत् (स्म–सु)

A) हरिणा **B**) हरिभ्याम् **C**) हरिभिः **D**) हरये

7. "मति" शब्दस्य चतुर्थीविभक्तेः एकवचनं इदम् (स्म–सु)

A) मत्या **B**) मत्यै (मतये अपि) **C**) मतिभ्याम् **D**) मतिभ्यः

8. "गुरु" शब्दस्य पञ्चमीविभक्तेः द्विवचनं इदम् (स्म–सु)

A) गुरोः **B**) गुरुभ्याम् **C**) गुरुभ्यः **D**) गुरौ

9. "धेनु" शब्दस्य षष्ठीविभक्तेः एकवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) धेनोः **B**) धेन्वाः **C**) धेन्वाः/धेनोः **D**) धेनूनाम्

10. "तत्" (पुंलिङ्ग) शब्दस्य प्रथमाविभक्तेः एकवचनम् इदम् (स्म–सा)

A) तत् **B**) सः **C**) ते **D**) तौ

11. "तत्" (स्त्रीलिङ्ग) शब्दस्य द्वितीयाविभक्तेः बहुवचनम् इदम् (स्म–सा)

A) सा **B**) ते **C**) ताः **D**) ताम्

12. "तत्" (नपुंसकलिङ्ग) शब्दस्य सप्तमीविभक्तेः एकवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) तत् **B**) तस्मिन् **C**) तस्मात् **D**) तस्य

13. "किम्" (पुंलिङ्ग) शब्दस्य तृतीयाविभक्तेः बहुवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) के **B**) कैः **C**) कम् **D**) कयोः

14. "किम्" (स्त्रीलिङ्ग) शब्दस्य पञ्चमीविभक्तेः एकवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) कस्याः **B**) कया **C**) कस्यै **D**) कस्मिन्

15. "किम्" (नपुंसकलिङ्ग) शब्दस्य प्रथमाविभक्तेः बहुवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) के **B**) कानि **C**) किम् **D**) कः

16. "अस्मद्" शब्दस्य द्वितीयाविभक्तेः एकवचनम् इदम् (स्म–सु)

A) अहम् **B**) माम् **(**मा अपि) **C**) मया **D**) मम

17. "युष्मद्" शब्दस्य तृतीयाविभक्तेः द्विवचनम् इदम् (स्म–सा)

A) त्वया **B**) युवाभ्याम् **C**) युष्माभिः **D**) युष्मभ्यम्

18. "वन" शब्दस्य सप्तमीविभक्तेः एकवचनं इदम् (स्म–सु)

A) वने **B**) वनयोः **C**) वनेषु **D**) वनानि

19. "हरि" शब्दस्य सप्तमीविभक्तेः एकवचनं इदम् (स्म–सु)

A) हरौ **B**) हरी **C**) हरयः **D**) हरिणा

II. अन्यवचनं लिखत।

20. रामाय .... (स्म–सा)

21. वने .... (स्म–सा)

22. .... कलाः (स्म–सा)

23. .... हरी .... (स्म–सा)

24. ....यूयम् (स्म–सा) **25** तेन .... (स्म–सा)

6. आरोग्यभाग्यम्

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम् –

. उद्दिष्टानि	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	23	05	06	0	34
अङ्काः	23	05	08	0	36

2. प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम् –

क्र.सं	प्रश्नायाः स्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नाः
01	वस्तुनिष्ठ	16	18
02	लघूत्तराणि	14	14
03	दीर्घोत्तराणि(03 अङ्काः)	06	02
	आहत्य	36	34

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	18	18
साधारणः	08	08
कठिनः	08	10
आहत्य	34	36

I. चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः तेषु सूक्तं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. आरोग्यभाग्यम् इति पाठे उल्लिखितः कक्षानायकः एषः । (स्म–सु)

   A. गुणेशः **B.** रमेशः **C.** गिरीशः **D.** गणेशः

2. "अनुपस्थितः" अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदम् अस्ति । (स्म–सु)

   A. न उपस्थितः **B.** विनुपस्थितः **C.** उपस्थितः **D.** किमुपस्थितः

3. "स्वीकरणेन" अत्र एषा विभक्तिः वर्तते । (स्म–सु)

   A. प्रथमा **B.** द्वितीया **C.** तृतीया **D.** चतुर्थी

4. भोजनान्ते ___ सेवनं करणीयम् । (स्म–सु)

   A. चक्र **B.** तक्र **C.** शक्र **D.** मिश्र

5. इदं सुराणां हिताय भवति । (स्म–सु)

   A. अमृतम् **B.** विषः **C.** सङ्गीतम् **D.** यक्षगानम्

6. नराणां हिताय किमस्ति ? (स्म–सु)

   A. धनम् **B.** अमृतम् **C.** तक्रम् **D.** वाहनम्

7. शरीरमाद्यं खलु ______ । (स्म–सु)

   A. भोगनसाधनम् **B.** क्रीडासाधनम् **C.** अधर्मसाधनम् **D.** धर्मसाधनम्

8. मानसिक आरोग्यं केन भवति ? (स्म–सु)

   A. मन्त्राभ्यासेन **B.** योगाभ्यासेन **C.** क्रीडाभ्यासेन **D.** तन्त्राभ्यासेन

9. लोकाः समस्ताः _____ भवन्तु । (स्म–सु)

   A. सुखिनो **B.** दुःखिनो **C.** धर्मिणो **D.** अधर्मिणो

10. अत्र समूहेतरपदम् इदमस्ति । (स्म–सा)

    A. भवति **B.** आसीत् **C.** अस्ति **D.** प्रविशति

11. अत्र समूहेतरपदम् इदमस्ति । (स्म–सा)

    A. सूर्यः **B.** पण्डितः **C.** ह्यः **D.** आचार्यः

12. अत्र समूहेतरपदम् इदमस्ति । (स्म–सा)

A. श्रद्धाम् **B.** बुद्धिम् **C.** ज्ञानम् **D.** विद्याम्

II. एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत।

13. आरोग्यं कस्मादिच्छेत् ? (स्म–सु)

14. रमेशः किमर्थम् अनुपस्थितः? (स्म–सु)

15. केन आरोग्यस्य रक्षणं भवति ? (स्म–सु)

16. तक्रं केषां हिताय भवति ? (स्म–सु)

III. वाक्ये योजयत।

17. अहम् (अभि–सा) 18. अस्माकम् (अभि–सा)

19. सर्वदा (अभि–सा) 20. प्रतिदिनम् (अभि–सा)

IV. विरुद्धार्थकपं लिखत।

21. गमनम् (ग्र–सु)

22. अस्वास्थ्यम् (ग्र–सु)

23. अमृतम (ग्र–सु)

24. अधिकम् (ग्र–सु)

25. बहिः (ग्र–सु)

V. रिक्तस्थानं पूरयत।

26. नहि _ _ _ _ _ _ भेषजानां शतैरपि । (स्म–सा)

VI. चतुर्थपदं लिखत।

27. अहम्:पठामि::वयम्:_ _ _ _ _ (स्म–क)

28. त्वं:वदसि::यूयम्:_ _ _ _ _ _ (स्म–क)

29. फलम्:अस्ति::फलानि:_ _ _ _ _ (स्म–क)

30. विद्यालयस्य::षष्ठीविभक्तिः::दूरात्:_ _ _ _ _ (स्म–क)

31. अहम्:पठामि::त्वम्:______ (स्म–क)

32. यूयम्:पठथ::वयम्:_____ (स्म–क)

VII. यथानिर्देशं लिखत ।

33. सूर्यनमस्कारकरणेन स्वास्थ्यस्य रक्षणं भवति किम्? (अभि–क)

कः पाठः? का वदति? कं पृच्छति?

34. मानसिक आरोग्यं योगाभ्यासेन जायते। (अभि–क)

कः पाठः? कः वदति? कान् वदति?

7. जीवनसाफल्यम्

उद्दिष्टानुसारं प्राधान्यम्

उद्दिष्टम्	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा
प्रश्नसंख्या	30	24	4	–
अङ्काः	30	26	12	–

प्रश्नानुसारं प्राधान्यम्

क्रमांकः	प्रश्नस्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नसंख्या
१	वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	27	27
२	लघु उत्तरम् – १ (१ अङ्कस्य प्रश्नाः)	26	26
३	लघु उत्तरम् – २ (२ अङ्कयोः प्रश्नाः)	–	–
४	दीर्घ उत्तरम् – १ (३ अङ्कानाम् प्रश्नः)	15	5

7. जीवनसाफल्यम्

I. अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पा: प्रदत्ताः । तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. अस्मिन् भारतदेशे ग्रामो ग्रामः ....।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) उपवनम् B) वनराजः C) सिद्धवनम् D) निर्जनवनम्

2. अत्र भारतदेशे बालाः एतादृशाः।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) साधारणाः B) दास्यः C) देवीस्वरूपाः D) सेविकाः

3. बालकाः सर्वे .... ।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) लक्ष्मणाः B) हनूमन्तः C) श्रीरामाः D) भरताः

4. हरिमन्दिरम् .... भवति।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) देवालयः B) ग्रामः C) अखिलशरीरम् D) गृहः

5. अत्र धनशक्तिः एतस्यै प्रयुज्यते।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) स्वार्थाय B) भोगाय C) जनसेवायै D) व्यापाराय

6. वनराजः अस्यै उपयुक्तः।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) विक्रयाय B) क्रीडायै C) पठनाय D) शयनाय

7. धेनुः माता ....।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) भारः B) परमशिवा C) विक्रेयपशुः D) दुग्धदायिनी

8. प्रतिदिनं प्रातः..................... क्रियते।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) रामकथानकं B) गीताभ्यासः C) शिवगुणगानं D) वन्दनं

9. दीपनुतिः खलु .... परा।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) मित्र B) शत्रू C) सेवक D) बाल

10. अत्र .... एव भाग्यविधायकम् अस्ति।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) दैवम् B) निजार्जितकर्म C) मन्त्रः D) समयः

11. श्रमः ....जनयति।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) दुःखम् B) क्लेशम् C) श्रियम् D) निर्बलता

12. कविवाणी त्यागधनानां तपोनिधीनां .... (स्मरणम्–सुलभम्)

A) लज्जां जनयति B) विस्मारयति C) गाथां गायति D) उपहासं करोति

13. ज्ञानं गङ्गाजलम् इव ....भवति । (स्मरणम्–सुलभम्)

A) अशुद्धम् B) क्षणिकम् C) नित्यनिर्मलं D) जडम्

14. एषा ज्ञानं शंसति।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) मूर्खवाणी B) यतिवाणी C) बालवाणी D) विक्रयवाणी

15. वीराणां स्वदेहविमोहः ....।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) सदा अस्ति B) नैव अस्ति C) यदा कदा D) अपरः

16. वीराः .... भवन्ति। (स्मरणम्–सुलभम्)

A) पठनरताः B) शयनरताः C) युद्धरताः D) भोजनरताः

17. कृषकः ....जीवनसाफल्यं पश्यति।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) विश्रामरतः B) चिन्तारतः C) कार्यरतः सन् D) सेवासक्तः

18. जीवनलक्ष्यं.......................... ।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) भोगः B) राज्यं C) न हि धनपदवी D) यशः

19. जीवनलक्ष्यं...................... भवति। (स्मरणम्–सुलभम्)

A) युद्धम् B) परशिवपदसेवा C) द्रव्यसञ्चयः D) तर्कवितर्कः

20. त्यागधनानां.......... गाथां कविवाणी गायति ।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) दुष्टानां B) निन्दितानां C) तपोनिधीनां D) धनाढ्यानां

21. ज्ञानं.......... भवति। (स्मरणम्–सुलभम्)

A) क्षणिकम् B) मलिनम् C) नित्यनिर्मलं D) विषमम्

22. अत्र .... नित्यं क्रियते।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) युद्धम् B) दीपनुतिः C) हास्यम् D) मौनम्

23. ग्रामः........... इव अस्ति।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) निर्जनवनम् B) पापवनम् C) सिद्धवनम् D) पुष्पवनम्

24. हरिमन्दिरम्..............। (स्मरणम्–सुलभम्)

A) गृहम् B) देवलयः C) अखिलशरीरम् D) वनम्

25. त्याग एव.........।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) दुःखम् B) धनम् C) क्लेशः D) वैरम्

26. कृषकः श्रमफलरूपेण.......... पश्यति।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) क्लेशम् B) विषादम् C) जीवनसाफल्यम् D) दारिद्र्यम्

27. जीवनस्य परं लक्ष्यं...........।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) धनसञ्चयः B) भोगः C) परशिवपदसेवा D) प्रतियोगिता

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

28. गङ्गाजलमिव नित्यनिर्मलं किम् ? (स्मरणम्–सुलभम्)

29. धनशक्ती किमर्थम् ? (ग्रहणम्–साधारणम्)

30. त्यागधनानां गाथां का गायति ? (ग्रहणम्–साधारणम्)

31. कृषकः किं पश्यति ? (स्मरणम्–सुलभम्)

32. मृत्तिका किमिव परिमलयुक्ता?(ग्रहणम्–साधारणम्)

33. ग्रामाः कीदृशाः सन्ति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

34. बालाः के? (ग्रहणम्–साधारणम्)

35. शरीरम् किम्? (ग्रहणम्–साधारणम्)

36. कः क्रीडायै? (ग्रहणम्–साधारणम्)

37. परमशिवा का? (स्मरणम्–सुलभम्)

38. प्रातः कस्य गानं भवति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

39. भाग्यविधायी किम्? (ग्रहणम्–साधारणम्)

40. श्रमः किम् अर्जयति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

41. कविवाणी केषां गाथां गायति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

42. ज्ञानं किमिव अस्ति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

43. जीवनलक्ष्यं किम्? (ग्रहणम्–साधारणम्)

III. समानार्थकपदानि लिखत । (ग्रहणम्–साधारणम्)

44. मन्दिरम् **45**. वनराजः **46**. निर्मलम्

IV. संयोज्य लिखत । (ग्रहणम्–साधारणम्)

अ.	आ
47. क्रीडायै	सप्तमीविभक्तिः
48. युद्धरतानां	प्रथमाविभक्तिः
49. पदसेवा	चतुर्थीविभक्तिः
50 देशे	षष्ठीविभक्तिः

V. ससूहेतरं पदं लिखत । (ग्रहणम्–साधारणम्)

51. बालः, रामः, प्रातः, कृषकः ।

52. गाथाम्, सेवा, बाला, स्वरूपा ।

53. त्यागधनानाम्, शिवगुणगानम्, वीराणाम्, युद्धरतानाम् ।

VI. कविपरिचयं लिखत ।(स्मरणम्–सधारणम्)

54.विद्वान् जनार्दन हेगडे

VII. पद्यतात्पर्यं कन्नडभाषया संस्कृतभाषया लिखत । (अभिव्यक्तिः–साधारणम्)

55. मृदपि च चन्दनमस्मिन् देशे ग्रामो ग्रामः सिद्धवनम् ।
यत्र च बाला देवीस्वरूपा बालाः सर्वे श्रीरामाः ।।

56. हरिमन्दिरमिदमखिलशरीरम् धनशक्ती जनसेवायै
यत्र च क्रीडायै वनराजः धेनुर्माता परमशिवा ।
नित्यं प्रातः शिवगुणगानं दीपनुतिः खलु शत्रुपरा ।।

57 .भाग्यविधायि निजार्जितकर्म यत्र श्रमः श्रियमर्जयति ।
त्यागधनानां तपोनिधीनां गाथां गायति कविवाणी ।।
गङ्गाजलमिव नित्यनिर्मलं ज्ञानं शंसति यतिवाणी ।।

58, यत्र हि नैव स्वदेहविमोहः युद्धरतानां वीराणाम् यत्र हि
कृषकः कार्यरतः सन् पश्यति जीवनसाफल्यम्
जीवनलक्ष्यं न हि धनपदवी यत्र च परशिवपदसेवा ।।

9.तिङन्तः

1. उद्दिष्ठानुगुणं प्रामुख्यम्

व्याकरणपाठः तिङन्तः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	ग्रहण	आहत्य
प्रश्नाः	१४	३	५	८	३०
अङ्काः	१४	३	१५	८	४०

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानाम् स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	२५	२५
2	अतिलघूत्तरम्	–	–
3	लघूत्तरम्	५	१५

प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नः	अङ्काः
सुलभः	१४	१४
साधारणः	११	११
कठिनः	५	१५
आहत्य	३०	४०

तिङन्तः

I.चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताःतेषु सूक्तं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत

१. क्रियापदानां मूलरूपं एवं कथ्यते ।(स्म –सु)

A) सुबन्तः **B**) तिङन्तः **C**) धातुः **D**) उपसर्गः

२. वर्तमानकाले धातोः अयं लकारः भवति (स्म –सु)

A) लङ् **B**) लट् **C**) लृट् **D**) लोट्

३. ' हसिष्यसि ' अस्य बहुवचनरूपम् इदं भवति ।(धा – सा)

A)हसिष्यामि **B**) हसिष्यथः **C**) हसिष्यन्ति **D**) हसिष्यामः

४. संस्कृतभाषायां प्रायः एतावन्तः धातवः सन्ति ।(स्म –सु)

A) २००० **B**) ३००० **C**) १००० **D**) ५०००

५. क्रियापदस्य नामान्तरम् इदं भवति । (धा–सा)

A) सुबन्तम् **B**) धातुः **C**) प्रत्ययः **D**) तिङन्तः

६. 'खेलति' एतद्धातुः भवति(स्म –सु)

A) खेल् **B**) भू **C**) पठ् **D**) शोभ्

७. वचनानि एतावन्तः सन्ति । (स्म –सु)

A) द्वे **B**) त्रीणि **C**) चत्वारि **D**) सप्त

८. लङ् लकारः एतस्मिन् कालार्थे भवति । (धा–सा)

A) लट् **B**) लङ् **C**) लोट् **D**) लृट्

९. 'कुर्वन्ति' एतद्वचनम् । (स्म –सु)

A) एक **B**) द्वि **C**) बहु **D**) त्रयोऽपि

१०. 'पुरुषाः' कति सन्ति ? (स्म –सु)

A) त्रयः **B**) चत्वारि **C**) सप्त **D**) अष्ट

II.इतर वचनद्वयम् लिखत (स्म –सु)

१. ---- पठथः -----

२. हसामि ---- -----

३. ---- ---- गच्छन्ति

४. ---- अनमताम् ----

५. ---- ----- हसथ

६. ----- शोभते ----

७. गच्छानि ---- ----

III.लकार पुरुष वचनानि लिखत (ग्र – सा)

A) गच्छामि **B)** हसन्ति **C)** खेलिष्यथ **D)** अपठम्

उ) पठावः ऊ) स्थः ऋ) अगच्छः ॠ) खेलानि

IV.सर्व पुरुष वचनेषु लिखत (अभि – क)

१. अपिबत्

२. वन्दते

३. धावति

४. भविष्यति

५. करोति

८. चतुरः कालिदासः

उद्दिष्टानुसारं प्राधान्यम्

उद्दिष्टम्	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा
प्रश्नसंख्या	26	17	1	3
अङ्काः	28	17	3	3

प्रश्नानुसारं प्राधान्यम्

क्रमांकः	प्रश्नस्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नसंख्या
१	वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	16	16
२	लघु उत्तरम् – १ (१ अङ्कस्य प्रश्नाः)	30	30
३	लघु उत्तरम् – २ (२ अङ्कयोः प्रश्नाः)	–	–
४	दीर्घ उत्तरम् – १ (३ अङ्कानाम् प्रश्नः)	3	1

८. चतुरः कालिदासः

I. अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः । तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. भोजः राजा अत्र आसीत्।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) उज्जयिन्यां **B)** काशी **C)** धारानगरे **D)** अयोध्यायाम्

2. कालिदासः एषः आसीत् ।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) गायकः **B)** कविकुलगुरुः **C)** सैनिकः **D)** वैद्यः

3. गुलु गुग्गुलु इति शब्दः अत्र उत्पन्नः।

A) नदीतटे **B)** क्रीडाङ्गणे **C)** सरोवरे **D)** नगरस्य मध्ये

4. भोजराजस्य आस्थाने एते आसन् ।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) व्यापारीणः **B)** कवयः, पण्डिताः, गायकाः **C)** कृषकाः **D)** नर्तकाः

5. 'गुलु गुग्गुलु गुग्गुलु' इति समस्यापूर्तिः अनेन कृतम्।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) वररुचिना **B)** कालिदासेन **C)** भासेन **D)** वामनकविना

6. भोजराजः एतदर्थं वनं गतः।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) विश्रान्त्यर्थम् **B)** मृगयार्थम् **C)** स्नानार्थम् **D)** प्रवासार्थम्

7. कालिदासः.......... मन्दिरं प्रति गतवान्।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) लक्ष्मीमन्दिरम् **B)** विष्णुमन्दिरम् **C)** कालीमन्दिरम् **D)** सरस्वतीमन्दिरम्

8. बालिका .... पुत्री आसीत्।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) काञ्चनमालायाः **B)** कनकलतायाः **C)** कमलायाः **D)** कमलिनीपुत्री

11. जम्बूफलानि अत्र पतन्ति स्म।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) तटभूमौ **B)** नदीस्नाने **C)** विमले जले **D)** अरण्ये

12. भोजराजः कविभ्यः......... ददाति स्म।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) पुरस्कारम् **B)** पारितोषिकम् **C)** अभयदानम् **D)** वस्त्राणि

13. बालिकायाः हस्ते एतत् आसीत्।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) पुष्पम् B) फलम् C) तालीपत्रम् D) लड्डुकः

14. क ख ग घ इत्येताः रेखाः अत्र दृष्टाः।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) भित्तौ B) पुस्तके C) तालीपत्रे D) हस्ते

15. 'कविकुलगुरुः' इति उपाधिः अस्मै दत्तम् ।(स्मरणम्–सधारणम्)

A) भासाय B) माघाय C) कालिदासाय D) भरताय

16. बालिका तालिपत्रे............ लिखितवती आसीत्।(स्मरणम्–सुलभम्)

A) कविताम् B) चित्रम् C) वर्णान् D) श्लोकम्

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

17.कः राजा धारानगरे आसीत्? (स्मरणम्–सुलभम्)

18. कविकुलगुरुः इति कः प्रसिद्धः आसीत् ? (स्मरणम्–सुलभम्)

19.कः कालीमन्दिरं गच्छन् आसीत्? (स्मरणम्–सुलभम्)

20.राजा मृगयार्थं कुत्र गतः? (स्मरणम्–सुलभम्)

20 कः शब्दः कपीनां क्रीडया उत्पन्नः? (ग्रहणम्–साधारणम्)

21.बालिकायाः नाम किम्? (स्मरणम्–सधारणम्)

22.बालिकायाः मातुः नाम किम्? (स्मरणम्–सुलभम्)

23.बालिकायाः हस्ते किम् आसीत्? (स्मरणम्–सधारणम्)

24.तालीपत्रे के वर्णाः आसन्? (स्मरणम्–सुलभम्)

25.राजा कालिदासाय किम् दत्तवान्? (स्मरणम्–सधारणम्)

26.धारानगरस्य राजा कः ? (स्मरणम्–सुलभम्)

III. रिक्तस्थानानि पूरयत :

27. कालिदासः..........................प्रति गच्छन् आसीत् ।(स्मरणम्–सुलभम्)

28 श्लोकं श्रुत्वा सर्वे.......................... अभवन् ।(स्मरणम्–सधारणम्)

IV. समानार्थकपदानि लिखत ।(ग्रहणम्–साधारणम्)

29. भूपालः **30.** प्रसिद्धः **31.** पण्डितः **32.** वृक्षः

V. अन्यलिङ्गपदं लिखत । (ग्रहणम्–साधारणम्)

33. सः **34.** कस्याः **35.** बालिका **36.** अन्यतमः **37.** कविः

VI. वाक्यानि रचयत । (प्रशंसा –साधारणम्)

38 आस्थाने **39** राजा **40.** क्रीडन्ति

VII. आम् / न इति लिखत ।

41.भारतदेशे बहवः भूपालाः आसन् । (ग्रहणम्–साधारणम्)

42. भोजः कलहेन कालं यापयति स्म । (ग्रहणम्–साधारणम्)

43.कालिदासः कवि कुलगुरुः इति प्रसिद्धः । (ग्रहणम्–साधारणम्)

44.एकदा भोजराजः मृगयार्थं ग्रामम् अगच्छत् । (ग्रहणम्–साधारणम्)

45.कवयः राजसभा समागत्य ऊर्ध्वमुखा: अतिष्ठन् । (ग्रहणम्–साधारणम्)

VIII. पञ्चषैः वाक्यैः मातृभाषया उत्तरं लिखत । (अभिव्यक्तिः–साधारणम्)

46. कालिदासः कविकुलगुरुः इति कथं प्रसिद्धः अभवत् इति विवृणत।

पूरकपाठौ

2. भिक्षुकस्य स्वप्नः

उद्दिष्टानुसारं प्राधान्यम्

उद्दिष्टम्	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा
प्रश्नसंख्या	15	7	2	3
अङ्काः	15	7	6	3

प्रश्नानुसारं प्राधान्यम्

क्रमांकः	प्रश्नस्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नसंख्या
१	वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	25	25
२	लघु उत्तरम् – १ (१ अङ्कस्य प्रश्नाः)	–	–
३	लघु उत्तरम् – २ (२ अङ्कयोः प्रश्नाः)	–	–
४	दीर्घ उत्तरम् – १ (३ अङ्कानाम् प्रश्नः)	6	2

I. अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः । तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. भिक्षुकः कुत्र वसति?(स्मरणम्–सुलभम्)

   A) नगरे **B)** ग्रामे **C)** अरण्ये **D)** मठे

2. भिक्षुकः सायं कुत्र गच्छति? (स्मरणम्–सुलभम्)

   A) गृहम् **B)** उद्यानम् **C)** धर्मशालाम् **D)** मन्दिरम्

3. भिक्षुकस्य निद्रा कीदृशी आसीत्? (ग्रहणम्–साधारणम्)

   A) भययुक्ता **B)** गहन **C)** सुखनिद्रा **D)** अल्पनिद्रा

4. भिक्षुकस्य स्वप्ने कः मरणं प्राप्नोति? (स्मरणम्–सुलभम्)

   A) सेनापतिः **B)** महाराजः **C)** मन्त्री **D)** गजः

5. भिक्षुकस्य विवाहः कया सह भविष्यति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

   A) रक्षिका **B)** मन्त्रीपुत्र्या **C)** राजपुत्र्या **D)** गणिकया

6. विवाहे के मिलन्ति?(स्मरणम्–सुलभम्)

   A) अजनाः **B)** देवाः **C)** बान्धवाः **D)** शत्रवः

7. भिक्षुकः किं करोति जीवनाय?(ग्रहणम्–साधारणम्)

   A. कर्षणम् **B.** याचनम् **C.** वाणिज्यम् **D.** अध्ययनम्

8. भिक्षुकः धर्मशालयां किं करोति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

   A. अध्ययनम् **B.** भोजनम् **C.** शयनम् **D.** गानम्

9. महाराजः कीदृशः आसीत् ?(स्मरणम्–सुलभम्)

   A. अपुत्रः **B.** वृद्धः **C.** दारिद्रः **D.** गायकः

10. गजाय कां दत्वा प्रेषयन्ति ।(ग्रहणम्–साधारणम्)

    A. किरीटम् **B.** मणिः **C.** मालां **D.** पत्रम्

11. गजः मालां कस्य कण्ठे अर्पयिष्यति?(स्मरणम्–सुलभम्)

A. राजपुत्रस्य **B.** सेनायाः **C.** भिक्षुकस्य **D.** मन्त्रीणाम्

12. गजः किं करिष्यति मालया सह?(स्मरणम्–सुलभम्)

A. जलं पीत्वा **B.** अटनं करिष्यति **C.** वनं गच्छति **D.** निद्रां करिष्यति

13. . जनाः किं घोषयिष्यन्ति?(स्मरणम्–सुलभम्)

A. "सः कविः अस्ति" **B.** "एषः राजगुरुः अस्ति"

C. "एषः एव महाराजः भविष्यति" **D.** "एषः वीरः अस्ति"

14. भिक्षुकं कुत्र नेष्यन्ति?(स्मरणम्–सुलभम्)

A. वनम् **B.** ग्रामम् **C.** राजभवनं **D.** विद्यालयम्

15. कः सम्प्रति महाराजः भविष्यति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

A. सेनापतिः **B.** भिक्षुकः **C.** गजः **D.** पण्डितः

16. भिक्षुकः स्वप्ने राज्यं लब्ध्वा जीवनं कथं यापयिष्यति?(स्मरणम्–सुलभम्)

A. दुःखेन **B.** शोकदुःखयुतम् **C.** सुखेन **D.** याचनया

17. कतिपयवर्षाणाम् अनन्तरं किमर्थं सिद्धतां करिष्यन्ति? (स्मरणम्–सुलभम्)

A. गजस्य अभिषेकः **B.** महाराजस्य पुनः विवाहः

C. युद्धम् **D.** पुत्रपुत्र्याः विवाहार्थम्.

18. बान्धवानां दर्शनेन महाराजः किं अनुभवति? (स्मरणम्–सुलभम्)

A. भयम् **B.** सन्तोषम् **C.** दुःखम् **D.** क्रोधम्

19. सैनिकः किं वदति? (स्मरणम्–सुलभम्)

A. महाराजः मृतः **B.** गजः पलायितः

C. “शत्रवः युद्धार्थम् आगताः”इति **D.** पुत्रः लुप्तः

20. सैनिकः कदा आगच्छति? (स्मरणम्–सुलभम्)

A. युद्धान्ते **B.** विवाहावसरे **C.** प्रातःकाले **D.** भोजनसमये

21. सैनिकस्य वाक्यं श्रुत्वा महाराजः किं करोति? (ग्रहणम्–साधारणम्)

A. रोदिति **B.** नृत्यति

C. कोपेन आक्रन्दनं करोति **D.** सुतं प्रेषयति

22. भिक्षुकस्य जागरणं कदा भवति? (स्मरणम्–सुलभम्)

A. युद्धसमये **B.** घोषवेलायाम् **C.** आक्रन्दनसमये **D.** स्वप्नान्ते

23. जागरणानन्तरं भिक्षुकः किं पश्यति? (प्रशंसा–साधारणम्)

A. गजम् **B.** रथम् **C.** सूर्यप्रकाशम् **D.** पुत्रम्

24. भिक्षुकः जागरित्वा किं करोति? (प्रशंसा–साधारणम्)

A. पालयति **B.** शयनं करोति

C. सूर्यं नमस्कृत्य भिक्षाटनं **D.** ग्रामं त्यजति

25. स्वप्नं कस्याः विषये अस्ति? (प्रशंसा–साधारणम्)

A. जीवनस्य दुःखम् **B.** राज्यप्राप्तेः **C.** पुत्रस्य मृत्यु **D.** गजस्य युद्धम्

II. पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया संस्कृतभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत ।

1. भिक्षुकः कथं राजा अभवत् ? (अभिव्यक्तिः–साधारणम्)

2. भिक्षुकः स्वप्ने किं किं चिन्तयति ? (अभिव्यक्तिः–साधारणम्)

4 – अक्कमहादेवी

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

पद्यम् उपनिषद्वचनम्	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	15	07	02	–	24
अङ्काः	15	07	06	–	28

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	15	15
2	अतिलघूत्तरम्	07	07
3	लघूत्तरम्	-	-
4	दीर्घोत्तरम्	02	06

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	07	07
साधारणः	15	15
कठिणः	02	06
आहत्य	24	28

I. सूक्तम् उत्तरं चित्वा लिखत ।

1. पिता – इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदम् अस्ति ।

A} माता **B**] जनकः **C**} सुतः **D**} भ्राता

2.सद्गुणः – अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति ।

A} गुणः **B**} दुर्गुणः **C**} सुगुणः **D**} असद्गुणः

3. गृहम् – अस्य समानार्थकपदम् इदम् अस्ति ।

A} वनम् **B**} काननम् **C**} आपणम् **D**} गेहम्

4. पर्वताग्रे – अत्र अयं सन्धिः भवति ।

A} गुण **B**} वृद्धि **C**} सवर्णदीर्घ **D**} यण्

5. मनसि – अत्र इयं विभक्तिः अस्ति ।

A} प्रथमा **B**} तृतीया **C**} पञ्चमी **D**] सप्तमी

6.राजा– अस्य समानार्थकपदम् इदम् अस्ति ।

A} जनकः **B**} नृपः **C**} सचिवः **D**} पितामहः

7.तस्याः – इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदम् अस्ति ।

A} तस्य **B**} तया **C**} ताम् **D**} तस्यै

II. एकवाक्येन उत्तरम् लिखत ।

8. महादेवी कुत्र कदा अजायत?

9. महादेव्याः पितरौ कौ?

10. कः महादेवीं परिणेतुं मनश्चकार?

11. महादेव्याः पितरौ कं परिणेतुम् आदिष्टवन्तौ?

12. कौशिकः कस्य उल्लङ्घनं कृतवान्?

13. महादेवी कुत्र प्रविष्टवती?

14. महादेवी कुत्र आध्यात्मविषयान् उपदिदेश?

15. महादेवी कस्मिन् ऐक्यङ्गता ?

16. महादेव्या: अङ्कितनाम किम्?

17. पर्वताग्रे यदि गृहं क्रियते तर्हि केभ्य: न भेतव्यम्?

18. विपण्यां यदि गृहं क्रियते तर्हि केभ्य: न भेतव्यम्?

19. समुद्रतीरे यदि गृहं क्रियते तर्हि केभ्य: न भेतव्यम्?

III. चतुर्थपदं लिखत ।

20. जननम् – मरणम्, :: समीपम् ------ ।

21. अभवत् – लङ् लकार:, :: वर्तन्ते ------ ।

22. ताम् – द्वितीयाविभक्ति:, :: एषा ------- ।

IV. पञ्चषै: वाक्यै: उत्तरं संस्कृत भाषया ,कर्नाटक भाषया ,आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।

23.. किमर्थं महादेवी कौशिकं परिणेतुम् अङ्गीचकार ?

24. महादेवी कदा कौशिकं परित्यज्य बहि: गतवती?

****

--------------------- **प्रथमभागः समाप्तः** ----------------------

द्वितीयः भागः

1 – गुर्वष्टकम्

1. **उद्धिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्**

पद्यम्	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	16	4	9	–	29
अङ्काः	16	6	27	–	49

2. प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	**16**	**16**
2	अतिलघूत्तरम्	**4**	**6**
3	लघूत्तरम्	**-**	**-**
4	दीर्घोत्तरम्	**5**	**15**

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	10	10
साधारणः	13	21
कठिनः	2	4
आहत्य	25	35

1 – गुर्वष्टकम्

*** अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः । तेषु समुचितम् विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत**

1. शरीरम् – अस्य समानार्थकपदम्– (स्म,सु)

A) देहः B) मनः C) धनम् D)शरः

2. धनम् – अस्य समानार्थकपदम्– (स्म,सु)

A) चित्तम् B) वित्तम् C) बुद्धिः D)घनम्

3. मनः – अस्य समानार्थकपदम्– (स्म,सु)

A) माता B) मानः C) मुनिः D)चित्तम्

4. पादः – अस्य समानार्थकपदम्– (स्म,सु)

A) चरणः B) करः C) देहः D)चित्तम्

5. कलत्रम् – अस्य समानार्थकपदम्– (स्म,सा)

A) कला B) सतः C) पत्नी D)पतिः

6. यशः – – अस्य समानार्थकपदम्– (स्म,सु)

A) जयः B) कीर्तिः C) शतम् D)अपयशः

7. "पुत्रः" इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम्– (स्म,सु)

A) पुत्रिका B) बालिका C) पुत्री D) कन्या

8. "धन्यः" इत्यस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् – (स्म,सु)

A) धन्येषु B) धन्या C) धन्ये D) धन्यम्

9. "अन्यः" इत्यस्य स्त्रीलिङ्गपदम्– (स्म,सु)

A) अन्या B) अन्ये C) अन्यया D) अन्येषु

10. "मान्यः" इत्यस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् – (स्म,सु)

A) मान्ये B) मान्या C) मान्यम् D) मान्याः

11. "विद्या" एषः लिङ्गः अस्ति (स्म,सु)

A) पुंलिङ्गः B) नपुंसकलिङ्गः C) स्त्रीलिङ्गः D) उभयलिङ्गः

12. "स्वदेशेषु" अत्र एषा विभक्तिः अस्ति – अत्र एषा विभक्तिः अस्ति – (स्म,सा)

A) षष्ठी B) सप्तमी C) तृतीया D) चतुर्थी

13. "भूपालवृन्दैः" इत्यत्र एतत् वचनम् अस्ति– (स्म,सा)

A) एकवचनम् B) द्विवचनम् C) बहुवचनम् D) सर्ववचनम्

14. "प्रतापात्" अत्र एषा विभक्तिः अस्ति – (स्म,सा)

A) पञ्चमी B) षष्ठी C) सप्तमी D) तृतीया

15. "योगे" इत्यत्र एषः लिङ्गः अस्ति – (स्म,सा)

A) नपुंसकलिङ्गः B) स्त्रीलिङ्गः C) पुंलिङ्गः D) उभयलिङ्गः

16. "योगे" अत्र एषा विभक्तिः अस्ति – (स्म,सा)

A) षष्ठी B) सप्तमी C) तृतीया D) चतुर्थी

* **चतुर्थपदं लिखत–**

17. मुखे – शास्त्रविद्या ;; शरीरम् -------------- (धा,सा)

18. स्वदेशेषु – धन्यः ;; करे -------------- (धा,सा)

19. धनम् – मेरुतुल्यम् ;; यशः – -------------- (धा,क)

*** पञ्चषैः वाक्यैः कन्नडभाषया, आङ्गलभाषया, संस्कृतभाषया वा उत्तरं लिखत ।**

20. गुरोः महिमानं वर्णयत। (अ,सा)

*** पद्यपाठस्य नाम उल्लिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया , संस्कृतभाषया , आङ्ग्लभाषया वा लिखत –**

21. शरीरं सुरूपं तथा वा कलत्रं (अ,सा)
यशश्चारु चित्रं धनं मेरुतुल्यम्।
मनश्चेन्न लग्नं गुरोरङ्घ्रिपद्मे
ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम्॥

22. कलत्रं धनं पुत्रपौत्रादि सर्वं (अ,सा)
गृहं बान्धवास्सर्वमेतद्धि जातम्
मनश्चेन्न लग्नं गुरोरङ्घ्रिपद्मे
ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम्॥

23. षडङ्गादिवेदो मुखे शास्त्रविद्या (अ,सा)

कवित्वादि गद्यं सुपद्यं करोति।

मनश्चेन्न लग्नं गुरोरङ्घ्रिपद्मे

ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम्॥

24. विदेषु मान्यः स्वदेशेऽपि धन्यः (अ,सा)

सदाचारवृत्तेषु मत्तो न चान्यः

मनश्चेन्न लग्नं गुरोरङ्घ्रिपद्मे

ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम्॥

*** कवेः देश– काल – कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत –**

25. जगद्गुरुः श्री आदिशङ्कराचार्यः (धा,क)

2. सन्धिः

उद्दिष्टानुसारं प्राधान्यम्

उद्दिष्टम्	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा
प्रश्नसंख्या	–	52	–	11
अङ्काः	–	52	–	11

प्रश्नानुसारं प्राधान्यम्

क्र.सं	प्रश्नस्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नसंख्या
१	वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	37	37
२	लघु उत्तरम् – १ (१ अङ्कस्य प्रश्नाः)	26	26
३	लघु उत्तरम् – २ (२ अङ्कयोः प्रश्नाः)	–	–
४	दीर्घ उत्तरम् – १ (३ अङ्कानाम् प्रश्नः)	–	–

2. सन्धिः

I. अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पा: प्रदत्ताः । तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. संहिता नाम ....।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) वर्णानां दीर्घता B) वर्णानाम् अत्यन्तं सामीप्यम् C) वर्णानाम् परस्परविरामः D) पदविन्यासः

2. संहितायां ....भवति?(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) केवलं विरामः B) वर्णानां लोपः C) वर्णव्यत्ययः D) पदविन्यासः

3. 'अच् सन्धिः' इत्यत्र .... भवति।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) द्वयोः व्यञ्जनयोः संयोगः B) विसर्गस्य लोपः C) स्वरयोः संहिता D) विसर्गस्य दीर्घता

4. सन्धौ एतावन्तः प्रकाराः सन्ति ।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) द्वौ B) चत्वारः C) त्रयः D) एकः

5. 'स्वरसन्धेः' अन्यनाम ....।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) व्यञ्जनसन्धिः B) अच् सन्धिः C) विसर्गसन्धिः D) हल्सन्धिः

6. 'अच्' प्रत्याहारेण एते बोध्यन्ते?(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) व्यञ्जनम् B) विसर्गः C) स्वराः D) अनुनासिकः

7. 'रामः + इति' — अत्र ....सन्धि: अस्ति ।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) अच्सन्धिः B) हल्सन्धिः C) विसर्गसन्धिः D) अनुनासिक सन्धिः

8. 'गम् + इच्छति' — अत्र एषः सन्धिः वर्तते ।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) अच्सन्धिः B) यण् सन्धिः C) गुणसन्धिः D) व्यञ्जनसन्धिः

9. हल् सन्धिः इत्यत्र 'हल्' इत्यस्य अर्थः...............।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) स्वरः B) व्यञ्जनम् C) सन्धिः D) विसर्गः

10. सवर्णदीर्घसन्धिः............. संयोगे भवति।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) स्वर + व्यञ्जन B) सवर्णस्वर + सवर्णस्वर C) व्यञ्जन + व्यञ्जन D) स्वर + विसर्ग

11. 'विद्या + अर्थी' —— अत्र एषः सन्धिः अस्ति।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) गुणसन्धिः B) पूर्वरूपसन्धिः C) यण्सन्धिः D) सवर्णदीर्घसन्धिः

12. अत्र समूहेतरं ....।(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) अ + अ = आ B) ऋ + ऋ = ऋ C) इ + इ = ई D) अ + उ = औ

13. प्रत्येकम् इत्यस्य संधिविच्छेदः...................|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) प्रति + एकम् B) प्रत + एकम् C) प्रतिः + एकम् D) प्रति + ऐकम्

14. "देवालयः" इत्यस्य संधिविच्छेदः...................|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) देव + इलयः B) देव + आलयः C) देवः + आलयः D) देव + अलयः

15. "गुणातीतः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) गुणा + अतीतः B) गुण + अतीतः C) गुण + तीतः D) गुणा + तीतः

16. "विद्यालयः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) विद्या + आलयः B) विद्या + इलयः C) विद्या + अलयः D) विद्या + लयः

17. "विद्यार्थी" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) विद्या + अर्थी B) विद्या + ऋथि C) विद्या + अथि D) विद्या + अर्थ

18. "गिरीन्द्रः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) गिरि + इन्द्रः B) गिरी + इन्द्रः C) गिरि + ईन्द्रः D) गिरी + ईन्द्रः

19. "रवीशः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) रवा + ईशः B) रवि + ईशः C) रवी + ईशः D) रव + ईशः

20. "शचीन्द्रः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) शचि + इन्द्रः B) शची + इन्द्रः C) शची + ईन्द्रः D) शच + इन्द्रः

21. "गौरीशः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) गौरी + ईशः B) गौर + ईशः C) गौ + ईशः D) गौरी + इशः

22. "राजेन्द्रः" इत्यस्य संधिविच्छेदः...................|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) राज + इन्द्रः B) राजा + इन्द्रः C) राजन् + इन्द्रः D) राज + एन्द्रः

23. "विद्येशः" इत्यस्य संधिविच्छेदः ....|(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) विद्य + ईशः B) विद्या + ईशः C) विद्या + इशः D) विद्ये + ईशः

24. दिव्यौषधम् = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) दिव्य + औषधम् B) दिव्यः + औषधम् C) दिव्य + ओषधम् D) दिव्यं + उषधम्

25. गङ्गौघः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) गङ्गा + ओघः B) गङ्गा + औघः C) गङ्ग + ओघः D) गङ्ग + औघः

26. महौत्सुक्यम् = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) महा + औत्सुक्यम् B) मह + औत्सुक्यम् C) महा + उत्सुक्यम् D) महा + ओत्सुक्यम्

27. हरेऽव = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) हरे + अव B) हर + अव C) हरे + अः D) हरे + वा

28. रामोऽवदत् = ...+................ (ग्रहणम्–साधारणम्)

A) रामः + अवदत् B) राम + अवदत् C) रामो + अवदत् D) राम + वदत्

29. अत्यल्पः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) अत + अल्पः B) अति + इल्पः C) अतिः + अल्पः D) अति + अल्पः

30. वाण्युत्तमः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) वाणी + उत्तमः B) वाणि + उत्तमः C) वाणि + उत्तम D) वाण + उत्तमः

31. मन्वन्तरम् = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) मन + अन्तरम् B) मनुः + अन्तरम् C) मनु + अन्तरम् D) मन् + अन्तरम्

32. वध्वलङ्कारः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A)वध्व् + अलङ्कारः B) वधू + अलङ्कारः C) वधुः + अलङ्कारः D) वधू + इलङ्कारः

33. पित्रर्थम् = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) पितृ + अर्थम् B) पितर् + अर्थम् C) पित + अर्थम् D) पितरः + अर्थम्

34. उमेशः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A)उमः + ईशः B) उम + ईशः C) उमा + ईशः D) उम + इशः

35. सूर्योदयः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) सूर्य + अुदयः B) सूर + उदयःC) सूर्यः + उदयः D) सूर्य + उदयः

36. जलोर्मिः = ...+................(ग्रहणम्–साधारणम्)

A) जल + ऊर्मिः B) जला + ऊर्मिः C) जल + उर्मिः D) जलम् + ऊर्मिः

37. वनौषधिः = ...+................ (ग्रहणम्–साधारणम्)

A) वन + ओषधिः B) वना + उषधिः C)वन + औषधिः D) वन + उषधिः

II. चतुर्थ पदं लिखत

38. उप + इन्द्रः – सवर्णदीर्घः :: सुर + ईशः – .... (ग्रहणम्–साधारणम्)

39. गिरि + इन्द्रः – सवर्णदीर्घः :: आत्मा + ऐक्यम् – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

40. रमा + ईशः – सवर्णदीर्घः :: कवि + उत्तमः – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

41. कवि + ईश्वरः – सवर्णदीर्घः :: हरे + अत्र – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

42. गङ्गा + उदकम् – गुणसन्धिः :: महा + औत्सुक्यम् – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

43. राजा + ऐश्वर्यम् – वृद्धिसन्धिः :: जल + ऊर्मिः – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

44. कथा + ओषधिः – वृद्धिसन्धिः :: मनु + अन्तरम् – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

45. गाथा + औषधिः – वृद्धिसन्धिः :: पितृ + ऋणम् – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

46. देव + ऐक्यम् – वृद्धिसन्धिः :: रामो + अवदत् – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

47. वन + ओषधिः – वृद्धिसन्धिः :: रमा + ईशः – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

48. उप + इन्द्रः – गुणसन्धिः :: नदी + अस्ति – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

49. सूर्य + उदयः – गुणसन्धिः :: आत्मा + ऐक्यम् – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

50. सुर + ईशः – गुणसन्धिः :: गुरु + उपदेशः – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

51. महा + इन्द्रः – गुणसन्धिः :: इह + आगच्छ – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

52. जल + ऊर्मिः – गुणसन्धिः :: वधू + अलङ्कारः – ....(ग्रहणम्–साधारणम्)

53. **III.** विभज्य सन्धिनाम लिखत ।

गणेशः

54. गङ्गोदकम् (प्रशंसा– साधारणम्)

55. शचीन्द्रः (प्रशंसा– साधारणम्)

56. दिवौकसः (प्रशंसा– साधारणम्)

57. प्रत्येकम्(प्रशंसा– साधारणम्)

IV. संयोज्य सन्धिनाम लिखत॥

58. गौरी + ईश:(प्रशंसा– साधारणम्)

59. महा + उत्सवः(प्रशंसा– साधारणम्)

60. एक + एकम् (प्रशंसा– साधारणम्)

61. . अति + उत्तमः (प्रशंसा– साधारणम्)

62. रामो + अपि(प्रशंसा– साधारणम्)

63. गुरु + आदिः (प्रशंसा– साधारणम्)

3. दुराशापलम्

1. **उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्**

पद्यम्	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	7	14	3	1	25
अङ्काः	7	20	7	3	37

2. **प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम्**

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	7	7
2	अतिलघूत्तरम्	8	8
3	लघूत्तरम्	3	3
4	दीर्घोत्तरम्	7	19

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	8	8
साधारणः	13	19
कठिनः	3	10
आहत्य	25	37

3. दुराशापलम्

*** अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः।**

तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत –

1. "खिन्नः" अस्य समानार्थक पदम् – **(स्म, सु)**

A) सन्तुष्टः B) दुःखितः C) असन्तुष्टः D) गर्वितः

2. "कनकम्" अस्य समानार्थक पदम् – **(स्म, सु)**

A) रजतम् B) सुवर्णम् C) लोहम् D) रत्नम्

3. "शिरः" अस्य समानार्थक पदम् – **(स्म, सु)**

A) पादः B) हस्तः C) मस्तकम् D) नासिका

4. "गृहम्" अस्य समानार्थक पदम् –**(स्म, सु)**

A) वनम् B) सदनम् C) विद्यालयः D) नगरम्

5. "प्रातः" अस्य विरुद्धार्थक पदम् –**(स्म, सा)**

A) मध्याह्नः B) निशा C) सायम् D) रात्रिः

6. "सन्तुष्टः" अस्य विरुद्धार्थक पदम् –**(स्म, सु)**

A) दुःखितः B) असन्तुष्टः C) खिन्नः D) क्रुद्धः

7. "अन्तः" अस्य विरुद्धार्थक पदम् – **(स्म, सा)**

A) उपरि B) अधः C) अन्तरा D) बहिः

***. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।**

8. पाटलीपुत्रनगरे कः आसीत् ? **(धा, सु)**

9. मणिभद्रः किमर्थं खिन्नः अभवत् ? **(धा, सा)**

10. मणिभद्रः स्वप्ने कम् अपश्यत् ? **(धा, सु)**

11. मणिभद्रः क्षपणकं किम् अकरोत् ? **(धा, सा)**

12. क्षपणकः कस्य गृहम् आगतवान् ? **(धा, सा)**

13. नापितः क्षपणकान् केन ताडितवान् ? **(धा, सु)**

14. के नापितं न्यायालयं नीतवन्तः ? **(धा, सा)**

15. कः खिन्नः अभवत्? **(धा, सा)**

***. संयोज्य सन्धिनाम लिखत ।**

16. कुत्र + अपि = __________ **(धा, क)**

17. तथा + एव = ___________**(धा, क)**

18. स्वप्न + उक्तम् = ___________(धा, क)

***. यथानिर्देशमुत्तरं लिखत ।**

19. अहं भवतः पूर्वजैः सम्पादितः निधिः अस्मि ।(धा, सा)

कः पाठः? कः अवदत्? कम् अवदत्?

20. भवन्तः मध्याह्ने भोजनार्थम् आगच्छन्तु । (धा, सा)

कः पाठः? कः अवदत्? कान् अवदत्?

21 किमर्थं भवान् क्षपणकान् ताडितवान् ? (धा, सा)

कः पाठः? कः अवदत्? कम् अवदत्?

***.पञ्चषैः वाक्यैः मातृभाषया उत्तरं लिखत ।**

22. मणिभद्रः कथं सुवर्ण प्राप्तवान् ? (अ, सा)

23. राजभटा: नापितं किमर्थं न्यायालयं नीतवन्तः?

*** कवेः देश– काल – कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत –**

24. विष्णुशर्मा (धा, क)

*** कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत –**

25. नापितः स्वगृहं गत्वा चिन्तितवान्। किमर्थं भवान् क्षपाणकान् ताडितवान् ? ।(अ, क)

26. पूर्वं पाटलीपुत्रनगरे मणिभद्रनामकः वणिक् आसीत् । कालान्तरे सः निर्धनः अभवत् ।(अ, क)

4 – सिद्धभूमिः सिद्धगङ्गा

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

पद्यम्	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	15	5	5	--	25
अङ्काः	15	5	12	--	32

2. प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	15	15
2	अतिलघूत्तरम्	5	5
3	लघूत्तरम्	–	–
4	दीर्घोत्तरम्	5	12

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	8	10
साधारणः	10	10
कठिनः	7	12
आहत्य	25	32

4 – सिद्धभूमिः सिद्धगङ्गा

* अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः।

तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत –

1. "विद्यालयः" शब्दस्य लिङ्गं किम्? (स्म, सा)

A) स्त्रीलिङ्गः B) नपुंसकलिङ्गः C) पुंलिङ्गः D) उभयलिङ्गः

2. "जलम्" शब्दः कस्य लिङ्गस्य उदाहरणम्? (स्म, सु)

A) पुंलिङ्गः B) नपुंसकलिङ्गः C) स्त्रीलिङ्गः D) द्विलिङ्गः

3. "भाषायाः" अत्र एषा विभक्तिः अस्ति– (स्म, क)

A) तृतीया B) सप्तमी C) षष्ठी D) चतुर्थी

4. "छात्राः" अत्र एतद् वचनम् अस्ति– (स्म, सा)

A) एकवचनम् B) द्विवचनम् C) बहुवचनम् D) न ज्ञायते

5. "छात्रः" अस्य समानार्थकपदम् – (स्म, सा)

A) शिक्षकः B) विद्यालयः C) विद्यार्थी D) उपाध्यायः

6. "अन्नम्" अस्य समानार्थकपदम् – (स्म, क)

A) जलम् B) ओदनम् C) फलम् D) तक्रम्

7. "शिवः" अस्य समानार्थकं पदम् – (स्म, सु)

A) विष्णुः B) रविः C) इन्द्रः D) शङ्करः

8. "पवित्रम्" अस्य विरुद्धार्थकपदम् – (स्म, सु)

A) अपवित्रम् B) शुद्धम् C) निर्मलम् D) स्निग्धम्

9. "भेदः" अस्य विरुद्धार्थकपदं किम्? (स्म, सु)

A) एकता B) अभेदः C) विकल्पः D) विवेकः

10. "स्मरणम्" अस्य विरुद्धार्थकपदं किम्? (स्म, सु)

A) पाठः B) विस्मरणम् C) ज्ञानम् D) चिन्तनम्

11. संस्कृतस्य अध्ययनार्थं पाठशालाः स्थापिताः।– अत्र रेखाङ्कितपदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदम्– (स्म, सा)

A) कदा B) कस्य C) कुत्र D) के

12. क्रि.श.१९१७ तमे वर्षे संस्कृतपाठशालयाः आरम्भः अभवत्। (स्म, क)

A) कदा B) कस्य C) कुत्र D) के

13. सिद्धगङ्गाक्षेत्रे वेदपाठशाला अपि सुशोभते। (स्म, सा)

A) कदा B) का C) कुत्र D) के

14. अन्नदानविषये डा॥ शिवकुमारस्वामिनः प्रसिद्धाःसन्ति। (स्म, सा)

A) कदा B) कस्य C) कः D) के

15. पाठशालासु संस्कृतशिक्षणं प्रचलति। (स्म, सा)

A) किं B) कस्य C) कुत्र D) के

*** चतुर्थपदं लिखत –**

16. श्री बसवेश्वरः : क्रान्तियोगः :: श्री अल्लमप्रभुः : ------------ (धा , सु)

17. पीठाधीश्वराणाम् – मठः :: छात्राणाम् : -------------(धा , सु)

18. मैसूरु : महानगरम् :: सिद्धगङ्गा ------------- (धा , सु)

19. पुरुषार्थाः : चत्वारः :: दानानि ------------- (धा , सु)

20. गुरुवन्दनम् : प्रतिवर्षम् :: अन्नदानम् -------------- (धा , सु)

*** पञ्चषैः वाक्यैः मातृभाषया उत्तरं लिखत ।**

21. सिद्धगङ्गाक्षेत्रे गङ्गायाः उद्भवः । (अ, सा)

22. संस्कृतशिक्षणे श्रीक्षेत्रस्य योगदानम् । (धा, क)

*** कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत –**

23. अस्माकं देशे सर्वत्र पुण्यक्षेत्राणि शोभन्ते । कर्नाटकराज्ये एतत् क्षेत्रम् अस्ति । (अ, क)

24. जलं बहिः आगतम् । तेन जलेन सः स्वामिवर्यः सन्तृप्तः । (अ, क)

25. संस्थायाः सर्वासु प्रौढशालासु संस्कृतभाषायाः बोधनं प्रचलति । (अ, क)

5. पत्रलेखनम्

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

उद्दिष्टानि	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	04	02	02	01	09
अङ्काः	04	10	10	05	29

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	01	05
2	अतिलघूत्तरम्	**04**	04
3	लघूत्तरम्	-	-
4	दीर्घोत्तरम्	04	20

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	04	04
साधारणः	01	05
कठिण:	04	20
आहत्य	09	29

5. पत्रलेखनम्

I. सूक्तम् उत्तरं चित्वा लिखत ।

1. विरामपत्रे प्रारम्भे एषः लेखनीयः।

A] लेखकस्य सङ्केतः **B]** सम्बोधनम् **C]** स्वीकर्तुः सङ्केतः **D]** उपसंहारः

2. विरामपत्रस्य अन्ते एषः लेखनीयः।

A]उपसंहारः **B]** दिनाङ्कः **C]** सकाशात् **D]** विषयः

3.विषयप्रतिपादनानन्तरं एषः लेखनीयः।

A] हस्ताङ्कनम् **B]** सविधे **C]** सकाशात् **D]** उपसंहारः

4.लेखकस्य सङ्केतानन्तरम् एषः लेखनीयः ।

A] लेखकस्य सङ्केतः **B]** सम्बोधनम् **C]** स्वीकर्तुः सङ्केतः **D]** उपसंहारः

II. 5. मञ्जूषायाः उचितं पदं स्वीकृत्य पत्रं पूरयत ।

सकाशात्,

रामः / रमा

शङ्करमार्गः

सविधे,

सम्पादकः

सम्भाषणसन्देशः

गिरिनगरम्

बेङ्गलूरु – ८५

विषयः – ग्राहकत्वस्वीकरणाय

अहं सम्भाषणसन्देशस्य ---------... ज्ञातवान् । ज्ञातवती। तत्र प्रकट्यमानाः लेखाः .... भवन्ति ।

अतः--------- पत्रिकायाः ग्राहकः भवितुम् ---------| तदर्थं .... प्रेषयन्/ प्रेषयन्ती अस्मि । ....

अवसरं कल्पयतु ।

स्थलम् – हासनम् भवदीयः / भवदीया

दिनाङ्कः – रामः / रमा

इच्छामि, धनम्, हासनम्, विषयम्
गृहसंख्या १/११, उत्तमाः,
सम्पादकवर्य
मासपत्रिका, अहम्, कृपया

III. पत्राणि लिखत

6. बन्धुगृहस्य उत्सवनिमित्तं दिनत्रयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति पत्रं लिखत ।

7.पुस्तकप्रेषणार्थम् अक्षरप्रकाशनसंस्थां प्रति पत्रं लिखत ।

8.अनारोग्यनिमित्तं दिनद्वयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य कक्षाध्यापकं प्रति पत्रं लिखत ।

9.कार्यालय सम्बद्धानां पत्राणां स्वरूपं लिखत ।

6– अनुवादः

I. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

एकादशः पाठः – अनुवादः	स्मरणम्	धारणम्	ग्रहण	आहत्य
प्रश्नाः	१४	२	१४	
अङ्काः	१४	२	१४	

II. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानाम् स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
१	वस्तुनिष्ठः		
२	अतिलघूत्तरम्	–	–

III. प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नः	अङ्काः
सुलभः		
साधारणः	१५	१५
कठिनः	१५	१५
आहत्य	३०	३०

6. अनुवादः

I. चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः तेषु सूक्तं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. ಹುಡುಗನು ಪ್ರತಿದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. (ग्र– सा)

A) बालकः प्रतिदिनं शालां गच्छति । B) बालकः प्रतिदिनं ग्रामं गच्छति ।

C) बालकः प्रतिदिनं नगरं गच्छति । D) बालकः प्रतिदिनं नदिं गच्छति ।

2. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. (स्म - सु)

A) तत्र सः गुरोः मार्गदर्शनम् लिखति । B) तत्र सः गुरोः मार्गदर्शनम् अनुसरति ।

C) तत्र सः गुरोः मार्गदर्शनम् पठति । D) तत्र सः गुरोः मार्गदर्शनम् खेलति ।

3. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.(स्म - सु)

A) श्रद्धया पाठान् लिखति । B) श्रद्धया पाठान् पठति ।

C) श्रद्धया पाठान् पृच्छति । D) श्रद्धया पाठान् श्रुणोति ।

4. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾಗರಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. (स्म - सु)

A) जीवने उत्तम नागरिकः अभवत् । B) जीवने उत्तम नागरिकः भविष्यति ।

अ) C) जीवने उत्तम नागरिकः भवतु । D) जीवने उत्तम नागरिकः करोति ।

5. महाभारतं कौरवपाण्डवानां कथा । (स्म – सु)

A) ಮಹಾಭಾರತವು ಕೌರವ ಪಾಂಡವರ ಕಥೆಯು. B)ಮಹಾಭಾರತವು ಅಶೋಕನ ಕಥೆಯು.

C) ಮಹಾಭಾರತವು ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಥೆಯು. D) ಮಹಾಭಾರತವು ದಶರಥನ ಕಥೆಯು.

6. भारते बह्व्य नद्यः प्रवहन्ति । (स्म –सा)

A) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನದಿಗಳು ಇವೆ. B) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನದಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ.

C) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ. D) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನದಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

7. मेघस्य गर्जनं श्रुत्वा मयूराः नृत्यन्ति ।(स्म –सु)

A) ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಪಿಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತವೆ.

B) ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಹಾಡುತ್ತವೆ.

C) ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನುಷ್ಯರು ಸಂತೋಷಹೊಂದುತಾರೆ.

D) ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನವಿಲುಗಳು ನರ್ತಿಸುತ್ತವೆ.

8. महाभारतस्य कर्ता वेदव्यासः । (स्म– सु)

A) ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದವನು ವೇದವ್ಯಾಸನು. **B)** ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದವನು ಕಾಳಿದಾಸನು.

C) ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದವನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು. **D)** ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದವನು ಗಣಪತಿಯು.

II. कन्नडभाषया अनुवादं कुरुत

9. अहं अष्टम कक्ष्यायाः छात्रः अस्मि ।(स्म –सु)

10. त्वं फलम् इच्छसि ।(ग्र – सा)

11. अहं प्रतिदिनं प्रातः पञ्चवादने उत्तिष्ठामि ।(ग्र –सु)

12. अहं स्तोत्रं पठामि ।(ग्र–सा)

13. योगासनं देवपूजाञ्च करोमि ।(ग्र–सा)

14. सा फलं खादसि ।(स्म –सु)

15. मातापितृभ्यां नमस्कृत्य शालां गमिष्यामि ।(ग्र –सा)

16. सः पाठम् अलिखत् ।(धा –सा)

17. संस्कृते बहूनि काव्यानि सन्ति ।(स्म–सा)

18. क्रीडनेन आरोग्यं वर्धते ।(ग्र –सु)

III. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत

19. ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ. (स्म–सु)

20. ನಾವು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ (ग्र–सा)

21. ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. (स्म–सा)

22. ಮುನಿಗಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. (स्म–सु)

23. ಓದುವುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. (ग्र–सा)

24. ನಾನು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹೋದೆನು. (धा–सा)

25. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಓದುವುದು ಮತ್ತು ಆಟವಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. (ग्र –सु)

26. ನಾವಿಬ್ಬರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದೆವು. (स्म–सा)

27. ಭಾರತೀಯರ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥ ಭಗವದ್ಗೀತೆ. (ग्र –सु)

28. ರಾಮನು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. (ग्र –सु)

29. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಪಠಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. (ग्र–सा)

30. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯು, ವಿದುರೋಪದೇಶವು ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮೋಪದೇಶವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. (ग्र–सा)

7. पण्डितभास्करः

1. उद्धिष्ठानुगुणं प्रामुख्यम्

पण्डितभास्करः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	आहत्य
प्रश्नाः	22	20	–	42
अङ्काः	22	20	–	42

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	26	26
2	अतिलघूत्तरम्	16	16

3. प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	18	18
साधारणः	15	15
कठिनः	09	09
आहत्य	42	42

7. पण्डितभास्करः ।

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. मलेनाडुसीमायाः राजधानी एषा वर्तते । (स्म–सा)

A) बेङ्गलूरु B) मङ्गलरु C) तुमकूरु D) शिवमोग्ग

2. रङ्गनाथवर्यः अस्मिन् संवत्सरे जन्म प्राप्तवान् । (धा–सा)

A) रक्ताक्षी B) राक्षस C) विकारी D) विकृति

3. श्री रामेश्वरक्षेत्रं अत्र अस्ति । (स्म–सु)

A) केलदि B) अगडि C) नडहल्ली D) सोरब

4. विद्वान् इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदम् भवति । (धा–क)

A) विदूषि B) विदूषी C) विदुषी D) विदुषि

5. पुत्रः इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदम् भवति । (स्म–सु)

A) पुत्री B) पुत्रि C) पुत्राः D) पुत्रा

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

6. रङ्गनाथवर्यस्य पितरौ कौ ? (स्म–सु)

7. रङ्गनाथवर्यः केषु शास्त्रेषु विद्वत् पदवीम् अलभत ? (धा–क)

8. रङ्गनाथवर्यस्य अनुवादकृतयः काः? (स्म–सा)

9. रङ्गनाथवर्यः कुत्र अधीतवान् ? (धा–सा)

10. रङ्गनाथवर्यस्य जन्म कुत्र अभवत् ? (स्म–सा)

11. रङ्गनाथवर्यस्य पितृव्यः कः ? (स्म–सु)

12. रङ्गनाथवर्येण विरचिताः संस्कृतग्रन्थाः के ? (धा–क)

13. रङ्गनाथवर्येण प्राप्ताः प्रशस्तयः काः ? (धा–सा)

14. रङ्गनाथवर्यः कदा निवृत्तः ? (स्म–सा)

15. रङ्गनाथवर्यः कति ग्रन्थान् अरचयत् ? (धा–सु)

III. आम् / न इति लिखत ।

16. श्री रङ्गनाथवर्यः संस्कताध्ययने आसक्तः । (स्म–सु)

17. दम्पत्योः द्वितीयः पुत्रः श्री रङ्गनाथवर्यः। (स्म–सु)

18. 'पुनर्वसुः' श्रीरङ्गनाथमहोदयस्य जन्मनक्षत्रम् । (धा–सा)

19. बाल्ये श्री रङ्गनाथशर्मा ऐश्वर्येण युक्तः । (धा–सु)

20. श्री रङ्गनाथमहोदयः विदेशे अधीतवान् । (स्म–सु)

IV. विभज्य सन्धिनाम लिखत ।

21. अत्रैकः (धा–सा)

22. कुसुमाञ्जलिः (धा–सु)

23. पीडितोऽपि (धा–क)

24. संस्कृताध्ययनम् (धा–सा)

25. नियुक्तोऽभवत् (धा–क)

IV. चतुर्थं पदं लिखत ।

26. तिम्मप्पवर्यः – रङ्गनाथशर्मास्य पिता :: वेङ्कप्पवर्यः – _______(स्म–सा)

27. पुत्राः – चत्वारः :: पुत्र्यः – __________(स्म–सु)

28. श्रीमान् – श्रीमती :: अध्यापकः – ______(धा–क)

29. कुसुमाञ्जलिः – संस्कृतग्रन्थः :: लौकिकन्यायः – ______(धा–सा)

30. पत्नी – पतिः :: पितृव्या – _________(स्म–सु)

31. वर्षाणि – नपुंसकलिङ्गः :: पितृव्येण – ________(धा–क)

32. महोदयस्य – षष्ठीविभक्तिः :: शास्त्रेषु – ________(धा–क)

V. विरुद्धार्थकपदानि लिखत ।

33. अनारोग्यम् (स्म–सु)

34. उत्तीर्णः (धा–सा)

35. पुण्यम् (स्म–सु)

36. प्रसिद्धः (स्म–सु)

37. ग्रामः (धा–क)

38. अध्ययनम् (स्म–सा)

39. प्रामाणिकः (स्म–सु)

40. निवृत्तः (स्म–क)

41. गच्छति (स्म–सु)

42. हितम् (स्म–सु)

*****

8. समासः ।

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

समासः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	आहत्य
प्रश्नाः	10	20	–	10
अङ्काः	10	20	–	20

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	09	09
2	अतिलघूत्तरम्	21	21
3	लघूत्तरम्	–	–

3. प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	11	11
साधारणः	11	11
कठिनः	08	08
आहत्य	30	30

8. समासः ।

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. समास इति पदस्य एषः अर्थः (स्म–सु)

A) सङ्क्षेपः B) विस्तारः C) विभागः D) पदच्छेदः

2. अस्मिन् समासे सर्वेषां पदानाम् अर्थाः प्रधानाः भवन्ति (स्म–सा)

A) तत्पुरुषः B) द्वन्द्वः C) बहुव्रीहिः D) अव्ययीभावः

3. कर्मणि कुशलः इत्यस्य समस्तं पदं एवं भवति (स्म–**सु**)

A) कार्यकुशलः **B**) क्रियाकुशलः **C**) कर्मकुशलः **D**) कर्तव्यकुशलः

4. भीमार्जुनौ इत्यत्र एषः समासः (**स्म–सु**)

A) बहुव्रीहिः B) अव्ययीभावः C) द्वन्द्वः D) तत्पुरुषः

5. हरिश्च हरश्च इत्यस्य समस्तं पदं एवं भवति (**स्म–सु**)

A) हरिहराः **B**)हरिहरौ **C**) हरिहरः **D**) हरिहरम्

II. चतुर्थं पदं लिखत ।

6. चोरभयम् – तत्परुषसमासः :: रामलक्ष्मणौ – _______(**स्म –सु**)

7. लवः च कुशः च – लवकुशौ :: कृष्णः च अर्जुनः च – _______(**स्म–सा**)

8. राजपुत्रः – समस्तं पदम् :: राज्ञः पुत्रः – _______(**स्म–क**)

9. पाणिपादम् – पाणी च पादौ च एतेषां समाहारः :: पुत्रपौत्रम् – _____(**धा–क**)

III. संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

10. समासो नाम कः ? (**धा–सा**)

11. समासभेदान् लिखत । **(स्म–सु)**

12. समस्तं पदं नाम किम् ? **(धा–सा)**

13. विग्रहवाक्यं नाम किम् ? **(धा–सा)**

14. समास इति पदस्य अर्थः कः ? **(धा–सु)**

15. समासे कति भेदाः सन्ति ? **((स्म–सु)**

IV समस्तपदं विलिख्य समासनाम लिखत ।

16. हरिः च हरः च **(धा–सा)**

17. पञ्चानां तन्त्राणां समाहारः **(धा–क)**

18. पण्डितः च वनिता च लता च **(धा–सा)**

19. कृष्णः च अर्जुनः च **(धा–सा)**

20. रामश्च लक्ष्मणश्च **(धा–सु)**

21. कुक्कुटश्च मयूरी च **(धा–क)**

22. घटश्च पटश्च एतयोः समाहारः **(धा–क)**

V. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत ।

23. ब्रम्हाच्युतशङ्कराः (धा–सा)

24. भीमार्जुनौ **(धा–सु)**

25. वसिष्ठविश्वामित्रौ **(धा–सा)**

26. रामलक्ष्मणौ **(धा–सु)**

27. **रथिकाश्वरिहम्** (धा–क)

28. **आहारनिद्राभयानि** (धा–क)

29. **पण्डितवनितालताः** (धा–सा

30. **धर्मार्थकाममोक्षाः** (धा–क)

9. प्रबन्धः।

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

व्याकरणम् वर्णाः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	0	10	4	0	14
अङ्काः	0	10	20	0	30

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	0	0
2	अतिलघूत्तरम्	0	0
3	लघूत्तरम्	10	10
4	दीर्घोत्तरम्	4	20

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	0	0
साधारणः	10	10
कठिनः	4	20
आहत्य	14	30

9. प्रबन्धः

I. एकवाक्येन उत्तरं लिखत

1. प्रबन्धः कः उच्यते?(धा–सा)

2. प्रबन्धस्य नामान्तरं किम्?(धा–सा)

3. लघुपबन्धः कः कथ्यते?(धा–सा)

4. प्रबन्धे कीदृशानि वाक्यानि अपेक्षितानि?(धा–सा)

5. प्रबन्धाः मुख्यतया कतिधा विभक्ताः, के च ते?(धा–सा)

6. कैः प्रबन्धाः आकर्षकाः भवन्ति?(धा–सा)

7. छात्रैः प्रबन्धाः कथं रचनीयाः?(धा–सा)

8. प्रबन्धे कः निरूपणक्रमः अपेक्षितः?(धा–सा)

9. प्रस्तावनायां, विषयनिरूपणभागे, उपसंहारभागे च किं किं भवेत्?(धा–सा)

10. प्रबन्धे किम् आवश्यकम्?(धा–सा)

II. प्रबन्धं लिखत

11. देशभक्तिः । (अ–क)

12. ग्रन्थालयः ।(अ–क)

13. विद्यालयप्रवासः ।(अ–क)

14. रामायणम् ।(अ–क)

10.तपोवनाभिगमनम् ।

1. उद्दिष्ठानुगुणं प्रामुख्यम्

तपोवनाभिगमनम्	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	11	18	02	–	31
अङ्काः	11	30	08	–	49

2. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	10	10
2	अतिलघूत्तरम्	13	13
3	लघूत्तरम्	06	18
4	दीर्घोत्तरम्	02	08

3. प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः		
साधारणः		
कठिनः		
आहत्य		

10. तपोवनाभिगमनम्

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. एषः दशरथस्य कुलगुरुः (स्म–सु)

A) वसिष्ठः B) विश्वामित्रः C) गौतमः D) कश्यपः

2. राक्षससंहारं कर्तुं एषः समर्थः अस्ति (स्म–सु)

A) दशरथः B) श्रीरामः C) भरतः D)शत्रुघ्नः

3. तथैव इत्यत्र एषा सन्धिः वर्तते (स्म–सा)

A) सवर्णदीर्घसन्धिः B) गुणसन्धिः C) वृद्धिसन्धिः D) यण् सन्धिः

4. सेवकः इत्यस्य अन्यलिङ्गपदम् इदं भवति (स्म–सु)

A) सेवका B) सेविका C) सेवकी D) सेवकि

5. प्रेषयामि इत्यत्र एषः लकारः अस्ति (स्म–क)

A) लट् लकारः B) लङ् लकारः C) लृट्लकारः D) लोट् लकारः

II. चतुर्थं पदं लिखत

6. यज्ञं कुर्वन्ति – ऋषयः :: विघ्नमुत्पादयन्ति – _______(धा–सु)

7. आगतः – आगता :: बालः – _________(धा–सु)

8. पुत्रान् – द्वितीयाविभक्तिः :: राजभवनात् – ________(धा–क)

9. नैव – वृद्धिसन्धिः :: वचनानुसारम् – ________(धा–सा)

10. ददामि – उत्तमपुरुषः :: आज्ञापयति – ________(धा–क)

III. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

11. ऋषयः किमर्थं यज्ञं कुर्वन्ति ? (धा–सा)

12. राक्षसाः कथं यज्ञं नाशयन्ति ? (धा–क)

13. दशरथस्य कुलगुरुः कः ? (स्म–सु)

14. विश्वामित्रः कस्य पुत्रः ? (स्म–सा)

15. काव्यं कति विधम् ? (स्म–सु)

16. श्रीरामस्य पिता कः ? (स्म–सु)

17. कः सदेहं स्वर्गं प्रति गतवान् ? (स्म–सा)

18. अवतारपुरुषौ कौ ? (स्म–सु)

IV. विभज्य सन्धिनाम लिखत ।

19. तथैव (धा–सा)

20. यथाज्ञापयति (धा–सु)

21. नैव (धा–सा)

22. वचनानुसारम् (धा–सु)

23. इतोऽपि (धा–क)

V. यथा निर्देशमुत्तरं लिखत ।

24. विश्वामित्रमहर्षिः आगतः अस्ति। (धा–सा)

कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?

25. रामं लक्ष्मणं च प्रेषयतु । (धा–सु)

कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?

26. चतुरङ्गबलेन सह अहमेवागच्छामि (धा–सा)

कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?

27. विश्वामित्रः शस्त्रशास्त्रयोः पारङ्गतः (धा–क)

कः पाठः ? कम् अवदत् ? कः पारङ्गतः

28. विनोदार्थम् एवम् वदति किं भवान् ? (धा–सा)

कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?

VI. कवेः परिचयं लिखत

29. डा ॥ हेच् आर् विश्वासः (धा–सा)

VII पञ्चषैः वाक्यैः उत्तरं संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, अङ्ग्लभाषया वा लिखत

30. विश्वामित्रः रामलक्ष्मणौ किमर्थं वनम् अनयत् ? विवृणुत । (अ–सा)

31. रामलक्ष्मणयोः वनप्रेषणावसरे दशरथस्य मनःस्थितिः कीदृशी आसीत् ? विशदयत। (अ–क)

11. प्रहेलिकाः

1.उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम् –

उद्दिष्टानि	स्मरणम्	ग्रहणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	21	04	01	0	26
अङ्काः	21	04	01	0	26

2.प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम् –

क्र.सं	प्रश्नायाः स्वरूपम्	अङ्काः	प्रश्नाः
01	वस्तुनिष्ठ	10	10
02	लघूत्तराणि	16	16
	आहत्य	26	26

3.प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	16	16
साधारणः	06	06
कठिनः	04	04
आहत्य	26	26

11. प्रहेलिकाः

I. चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः तेषु सूक्तं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. न _ न रिक्तस्थान पूरणेन वयं संसारः पश्यामः। रिक्तस्थाने एषः वर्णः भवति। (अ–सु)

A. य **B.** र **C.** ल **D.** व

2. एषः अमुखः स्फुटवक्ता च अस्ति। (स्म–सु)

A. पुत्रः **B.** पत्रम् **C.** वाग्मी **D.** छत्रम्

3.एषा भूपपण्डितसभ्यानां कान्ता अस्ति । (स्म–सु)

A. रम्भा **B.** ऊर्वशी **C.** मेनका **D.** आसन्दिका

4. एषा कृष्णमुखी परन्तु मार्जारी न सा___ । (स्म–सु)

A. सर्पः **B.** बिडालः **C.** लेखनी **D.** भल्लूकः

5. “माता” अस्य समानार्थकपदम् इदम् अस्ति । (ग्र–सु)

A. जननी **B.** पत्नी **C.** भार्या **D.** पुत्री

6. वरवर्णिनी एषा । (स्म–सु)

A. यमुना **B.** सरस्वती **C.** स्न्धु **D.** गङ्गा

7. एषः साक्षरः परन्तु पण्डितः न । (स्म–सा)

A. सखः **B.** सखी **C.** पत्रम् **D.** पुत्रम्

8. “पण्डितः” अस्य समानार्थकपदम् इदम् ___ । (ग्र–सु)

A. वैरागी **B.** ज्ञानी **C.** शुण्ठः **D.** सन्यासी

9. “मार्जारः” अस्य समानार्थकपदम् इदं वर्तते । (ग्र–सा)

A. बिडालः **B.** श्वानः **C.** व्याघ्रः **D.** हरिणः

10. समुद्रः अस्य पर्यायपदम् इदम् अस्ति। (ग्र–सु)

A. पर्वतः **B.** सरोवरः **C.** सागरः **D.** कूपः

II. एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत ।

11. सा वरवर्णिनी का? (स्म–सु)

12. आसन्दिका केषां कान्ता अस्ति? (स्म–सु)

13. वृक्षस्याग्रे किं दृष्टम्? (स्म–सु)

14. पञ्चभर्ती किन्तु पाञ्चाली न सा का? (स्म–सु)

III. विभज्य सन्धिनाम लिखत।

15. कास्मि (स्म–सा) 16. अप्यस्ति (स्म–सा)

17. प्रोच्यताम् (स्म–सा) 18. वृक्षस्याग्रे (स्म–सा)

IV. रिक्तस्थानं पूरयत ।

19. माताहं _____ दात्री। (स्म–सु)

20. वृक्षस्याग्रे _____ दृष्टम्। (स्म–सु)

21. ______ न च सर्पिणी। (स्म–सु)

22. अमुखः ________ वक्ता। (स्म–सु)

V. चतुर्थपदं लिखत।

23. अस्मि:स्मः::जानाति:____ (स्म–क)

24. गच्छति:गच्छन्ति::अस्ति:_____ (स्म–क)

25. वयम्:अहम्::ये:_____ (स्म–क)

26. युष्माकम्:त्वाम्::जीवनानि:_____ (स्म–क)

पूरकपाठाः

1. **परमकारुणिक: महर्षि:**

2. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

पद्यम् उद्दिष्टानि	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	प्रशंसा	आहत्य
प्रश्नाः	15	13	06	–	34
अङ्काः	15	21	14	–	50

3. प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानां स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
1	वस्तुनिष्ठः	14	14
2	अतिलघूत्तरम्	10	10
3	लघूत्तरम्	04	08
4	दीर्घोत्तरम्	06	18

3.प्रश्नस्तर:

स्तरः	प्रश्नाः	अङ्काः
सुलभः	24	24
साधारणः	06	18
कठिण:	04	08
आहत्य	34	50

I. सूक्तम् उत्तरं चित्वा लिखत ।

1. महर्षि: – इत्यत्र अयं सन्धि: अस्ति ।

A] वृद्धि B] यण् C] गुण D] सवर्णदीर्घ

२. मुनि: – अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

A] यति: B] कवि: C}] रवि: D} हरि:

3. भयम् – अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति ।

A} नवीनम् B} निर्भयम् C} सभयम् D] मन्दम्

4. अवदत् – इत्यत्र एष: लकार: अस्ति ।

A} लट् B} लोट् C} लङ् D} लृट्

5. वयम् – इत्यत्र एषा विभक्ति: अस्ति ।

A} प्रथमा B} द्वितीया C} तृतीया D} चतुर्थी

6. सुत: – अस्य पर्यायपदम् इदं भवति ।

A} सुता B} पुत्री C} पुत्र: D} पिता

7. दु:खम् – इत्यस्य विरुद्धार्थकपदम् इदम् अस्ति ।

A} सुखम् B} आरोग्यम् C} सुन्दरम् D} कष्टम्

8. तारयिष्यामि – इत्यत्र अयं लकार: अस्ति ।

A} लट् B} लोट् C} लङ् D} लृट्

9. शीघ्रम् – इत्यस्य विरुद्धार्थकपदम् इदम् अस्ति ।

A} त्वरितम् B} मन्दम् C} उग्रम् D} शिरम्

10. जन्मान्तरम् – इत्यत्र अयं सन्धि: अस्ति ।

A] वृद्धि B] यण् C] गुण D] सवर्णदीर्घ

II. एकवाक्येन उत्तरम् लिखत ।

11. कश्चन महर्षि: कम् अपश्यत्?

12. सत्यवत्ती–पराशरयोः सुतः कः?

13.बादरायणः इति कस्य नामधेयम्?

14. शुकतातः कः?

15. पञ्चमवेदः इति प्रख्यातः ग्रन्थः कः?

16, वसिष्ठनप्तारः कः?

17. भगवद्गीता महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि अस्ति?

18. महाभारतं केन रचितम्?

19. व्यासस्य पितामहः क?

20. बादरायणः किमर्थं वेदविभगम् अकरोत्?

21. तपोनिधिः कः?

22. भगवद्गीता केन उपदिष्टा ?

II. चतुर्थपदं लिखत ।

23. अपश्यत् – लङ् लकारः,:: स्मरामि ------- ।

24.धावसि – मध्यमपुरुषः, :: अर्चयामः ------- ।

III. द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।

25. मुनिः कीटम् किम् अवदत्?

26. का उक्तिः महाभारतस्य वैशिष्ट्यं सूचयति?

27. वेदव्यासस्य कृतयः काः?

28. वेदव्यासं कथम् अर्चयामः?

IV. यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत ।

29. "रे कीट! कुत्र धावसि? कुतः ते भयम् आगतम्?"

कः पाठः? कः अपृच्छत्? कम् अपृच्छत्?

30. "भोः तपोधन ! तत्र पश्यतु । शकटः वेगेन आगच्छति" ।

क: पाठ:? क: अकथयत्? कम् अकथयत्?

31. "जीवनरक्षणम् एव अन्तिमं लक्ष्यं किम्"?

क: पाठ:? क: अवदत्? कम् अवदत्?

32. "अहं त्वां कीटजन्मन: तारयिष्यामि" ।

क: पाठ:? क: अवदत्? कम् अवदत्?

V. पञ्चषै: वाक्यै: उत्तरं संस्कृत भाषया ,कर्नाटक भाषया ,आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।

33. महर्षि कीटयो: सम्वादं लिखत ।

34. व्यासमहर्षे: वैशिष्ट्यं लिखत ।

3. एकलव्यस्य गुरुभक्तिः

उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

पूरकपाठः एकलव्यस्य गुरुभक्तिः	स्मरणम्	धारणम्	अभिव्यक्तिः	ग्रहण	आहत्य
प्रश्नाः	२	२	१	१३	१७
अङ्काः	२	२	४	१३	२०

प्रश्नानुगुणप्रामुख्यम्

क्र.संख्या	प्रश्नानाम् स्वरूपम्	प्रश्नाः	अङ्काः
१	वस्तुनिष्ठः	१६	१६
२	अतिलघूत्तरम्	–	–
३	लघूत्तरम्	–	–
४	दीर्घोत्तरम्	१	४

प्रश्नस्तरः

स्तरः	प्रश्नः	अङ्काः
सुलभः	२	२
साधारणः	१३	१६
कठिनः	२	२
आहत्य	१७	२०

एकलव्यस्य गुरुभक्तिः

I. समिचीन उत्तरं चित्वा लिखत

१. कौरवपाण्डवानां विद्यागुरु एषः ।(स्म–सु)

A) द्रोणाचार्यः **B)** भीष्माचार्यः **C)** कृपाचार्यः **D)** अश्वत्थामः

२. हिरण्यधनुषस्य पुत्रः कः ? (ग्र–सा)

A) अर्जुनः **B)** दुर्योधनः **C)** एकलव्यः **D)** नकुलः

३. एकलव्यः अत्र निवसति (ग्र–सा)

A) गृहे **B)** वने **C)** नगरे **D)** ग्रामे

४. एकलव्यः गुरुदक्षिणार्थं एतत् अयच्छत् (धा–सु)

A) कनकम् **B)** रजतम् **C)** पुस्तकम् **D)** कराङ्गुष्ठम्

II.एकवाक्येन उत्तरं लिखत

१. कुरुकुलपितामहः कः ?(ग्र–सा)

२. एकलव्यः गुरुदक्षिणार्थं किं दत्तवान् ?(धा–सा)

३. कौरवपाण्डवाः मृगयार्थं कुत्र गतवन्तः ?(ग्र–क)

४. देवाः एकलव्यस्योपरि किम् अवर्षन् ?(ग्र–क)

III.सन्धिं विभज्य नाम लिखत (ग्र–सा)

१ धनुर्वेदाचार्यः २) अस्त्राभ्यासः ३) शिष्योऽहम् ४)लोकोत्तरम् ५) इत्यभिप्रायम्

६) हस्ताङ्गुष्ठम् ७) तस्योपरि ८) समर्थोऽभवत्

IV.दशवाक्यैः उत्तरं लिखत (अभि–सा)

१. एकलव्यस्य गुरुभक्तिं वर्णयत ।

उत्तराणि

1. वर्णाः

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. C) ४८ 2. B) १३ 3. B) ८ 4. C) त्रयः 5. A) स्वतन्त्रतया उच्चार्यमाणाः

6. D) चतुर्दश 7. B) गुणिताक्षरम् 8. C) संयुक्ताक्षरम् 9. A) दीर्घस्वरः

10. D) अनुनासिकव्यञ्जनम्

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत

11. संस्कृतभाषायां 48 (अष्टचत्वारिंशत्) वर्णाः सन्ति ।

12. स्वतन्त्रतया उच्चार्यमाणाः वर्णाः "स्वराः"।

13. अनुनासिकानि "ङ, ञ, ण, न, म" एते सन्ति ।

14. वर्गीयव्यञ्जनानि 25 सन्ति ।

15. अ, इ, उ, ऋ, लृ एते ह्रस्वस्वराः सन्ति ।

 आ, ई, ऊ, ॠ, ए, ऐ, ओ, औ एते दीर्घस्वराः सन्ति ।

16. एकेन व्यञ्जनेन सह एकः स्वरः सङ्गच्छते चेत् तत् गुणितमक्षरं भवति ।

III. वर्णानां संयोजनं कुरुत

17. रामायणम्

18. व्यञ्जनानि

19. अयोगवाहौ

20. अवर्गीयः

21. अक्षरम्

IV. अल्पप्राण–महाप्राणाक्षराणि पृथक् कुरुत

22.अल्पप्राणाः: ग, ज, ट, क, च, य

 महाप्राणाः: ध, ख, थ, फ, झ, स

V. वर्णान् पृथक् कृत्वा लिखत

23. बालकः = ब् + आ + ल् + अ + क् + अः

24. भवनम् = भ् + अ + व् + अ + न् + अ + म्

25. औषधम् = औ + ष् + अ + ध् + अ + म्

26. शकुन्तला = श् + अ + क् + उ + न् + त् + अ + ल् + आ

27. महाभारतम् = म् + अ + ह् + आ + भ् + आ + र् + अ + त् + अ + म्

28. वासवदत्ता = व् + आ + स् + अ + व् + अ + द् + अ + त् + त् + आ

---

2. दिनचर्या सङ्ख्या च

I.

1. **A.** चत्वारः	2. **C.** वसन्तः	3. **B.** मङ्गलवासरः	4. **B.** भार्गववासरः
5. **D.** एकवादनम्	6. **C.** 3.15	7. **A.** षोडश	8. **C.** 6.15
9. **B.** शुक्रवासरः	10. **C.** तिस्रः	11. **C.** सप्त	12. **D.** 02

II.

13. 7.30 – सार्ध सप्तवादनम् ।

14. 11.45 – पादोन द्वादशवादनम् ।

15. 10.50 – दशोन एकवदनम् ।

16. 1.20 – विंशत्यधिक एकवादनम् ।

17. 20 – विंशतिः ।

18. 30 – त्रिंशत् ।

197. 40 – चात्वारिंशत् ।

20. 50 – पञ्चाशत् ।

21. 60 – षष्ठिः ।

III.

22. द्वौ। 23. एकः। 24. त्रीणि।

---

3. **सहवासः**

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. C) राजभवनम् 2. B) चोरः 3. C) ऋषिकुमारान् 4. D) विवेकम् 5. D) नास्ति

6. A) मन्दम् 7. C) कठिनम् 8. D) अयोग्याः 9. A) स्तेनः 10. B) गृहम्

11. A) समयः 12. C) त्वरितम् 13. D) सुन्दरी 14. C) कुमारी 15. B) पुत्रः

16. A) संजाता

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

17. चोरः चौर्यार्थं राजभवनं प्रविशति ।

18. ऋष्याश्रमे चोरः ऋषिकुमारः इव आचरति ।

19. राजा ऋषिकुमारान् परिशीलयति ।

20. चोरः ऋषिकुमाराणां सहवासेन विवेकं प्राप्तवान् ।

III. रिक्तस्थानानि पूरयत

21. पुत्र्याः निमित्तं योग्यवरस्य अन्वेषणं करोमि ।

22. इदानीं मम राजकार्याणि सन्ति ।

23. मम पुत्र्याः एषः एव वरः भवतु ।

24. अतः इदानीम् अहम् भोगं न इच्छामि ।

IV. विरुद्धार्थकपदानि लिखत

25. अस्ति **x** नास्ति

26. शीघ्रम् **x** विलम्बम्

27. सरलम् x कठिनम्

28. योग्याः x अयोग्याः

V. समानार्थकपदानि लिखत

29. चोरः – तस्करः

30. भवनम् – गृहम्

31. कालः – समयः

32. शीघ्रम् – त्वरितम्

VI. संयोजयत

33. राजभवनम् – प्रविशति

34. वार्तालापम् – करोति

35. धनम् – प्राप्नोति

36. ऋषिकुमारान् – परिशीलयति

VII. प्रश्ननिर्माणं कुरुत (रेखाङ्कितपदानि अवलम्ब्य)

37. चौर्यकरणं कस्य कार्यम् ?

38. आश्रमे कीदृशाः ऋषिकुमाराः निवसन्ति ?

39. चोरः केन स्नानं करोति ?

40. चोरः ऋषिकुमाराणां सहवासेन किं प्राप्तवान् ?

VIII. वाक्यशुद्धिं कुरुत

41. चोरः चौर्यार्थं राजभवनं प्रविशति ।

42. तादृशाः वराः कुत्र सन्ति ?

43. अहम् अपि द्रष्टुम् इच्छामि ।

44. महाराजः सर्वान् अपि ऋषिकुमारान् परिशीलयति ।

IX. अन्यलिङ्गपदं लिखत

45. सुन्दरः – सुन्दरी

46. कुमारः – कुमारी

47. पुत्री – पुत्रः

48. सञ्जातः – सञ्जाता

X. आम् / न इति लिखत

49. न

50. आम्

51. न

52. आम्

XI. पञ्चभिः वाक्यैः उत्तरं संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत

53. ಕಳ್ಳನ ಮನಸ್ಸಿನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹೀಗಾಯಿತು:

- ಮೊದಲಿಗೆ, ಕಳ್ಳನು ಹಣದ ಆಸೆಯಿಂದ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಋಷಿಕುಮಾರನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದನು.
- ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಎದ್ದು, ನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.
- ನಂತರ, ಅವನು ದೇವಧ್ಯಾನ, ಪೂಜೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.
- ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಋಷಿಕುಮಾರರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಋಷಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಯಿತು.
- ಹೀಗೆ, ಅವನು ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು, ಆದ್ದರಿಂದ ಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ.

---

4. **नीतिबोधः**

I. सूक्तम् उत्तरम् चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

1. c) पुंलिङ्गम्, द्वितीया, एकवचनम् **2. b)** पुंल्लिङ्गम्, तृतीया, एकवचनम्

3. a) स्त्रीलिङ्गम्, तृतीया, एकवचनम् **4. b)** पुंल्लिङ्गम्, चतुर्थी, एकवचनम्

5. c) सम्मानः **6. d)** शत्रुः **7. b)** श्वेतः **8. b)** वायसः **9. d)** बुद्धिः

10. a) सखा 11. b) मानवः 12. c) दरिद्रा 13. a) पिता

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत

14. वसन्तकाले संप्राप्ते पिककाकयोः भेदः ज्ञायते ।

15. मतिमान् अपमानं न प्रकाशयेत् ।

16. नरस्य आभरणं रूपम् ।

III. लिङ्ग–विभक्ति–वचनानि लिखत

17. नपुंसकलिङ्गः, द्वितीयविभक्तिः, एकवचनम्

18. पुंल्लिङ्गः, तृतीयविभक्तिः, एकवचनम्

19. स्त्रीलिङ्गः, तृतीयविभक्तिः, एकवचनम्

20. पुंल्लिङ्गः, चतुर्थीविभक्तिः, एकवचनम्

IV. रेखाङ्कितपदानां प्रश्ननिर्माणं कुरुत

21. पिककाकयोः वर्णः कीदृशः अस्ति ?

22. काव्यशास्त्रविनोदेन केषां कालः गच्छति ?

23. रूपस्य आभरणं कः ?

V. विरुद्धार्थकपदानि लिखत

24. अपमानः **x** मानः

25. मित्रम् **x** शत्रुः

26. कृष्णः **x** श्वेतः

VI. पर्यायपदानि लिखत

27. काकः – वायसः

28. मतिः – बुद्धिः

29. मित्रम् – सखा

30. नरः – मानवः

VII. संयोजयत * उत्तराणि:

31. गृहे – दुश्चरितानि न प्रकाशनीयानि

32. विनोदेन – धीमतां कालः गच्छति

33. कलहेन – मूर्खाणां कालः गच्छति

34. क्षमा – ज्ञानस्याभरणम्

VIII. चतुर्थं पदं लिखत

35. आनयति

36. सप्तमीविभक्तिः

37. पञ्चमीविभक्तिः

38. नास्ति

IX. समूहेतरपदं चिनुत

39. निद्रया

40. गृहे

41. मतिमान्

X. अन्यलिङ्गरूपं लिखत

42. दरिद्रः – दरिद्रा

43. माता – पिता

XI. पञ्चभिः वाक्यैः उत्तरं संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत

44. ಉತ್ತರ:

- ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕಾಲವು ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆನಂದದಲ್ಲಿ (ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ) ಕಳೆಯುತ್ತದೆ.
- ಅವರು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.
- ಆದರೆ ಮೂರ್ಖರ ಕಾಲವು ದುಶ್ಚಟಗಳು, ನಿದ್ರೆ ಅಥವಾ ಜಗಳದಿಂದ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ.
- ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

- ಹೀಗೆ, ಸಮಯವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿದೆ.

XII. श्लोकं पूरयत

45. काकः कृष्णः पिकः कृष्णः को भेदः पिककाकयोः।

वसन्तकाले संप्राप्ते काकः काकः पिकः पिकः॥

46. अर्थनाशं मनस्तापं गृहे दुश्चरितानि च।

वञ्चनं चापमानं च मतिमान् न प्रकाशयेत्॥

47. काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम्।

व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा॥

48. नरस्याभरणं रूपं रूपस्याभरणं गुणः।

गुणस्याभरणं ज्ञानं ज्ञानस्याभरणं क्षमा॥

5. **सुबन्ताः**

I. बहुविकल्पप्रश्नाः

1. B) अर्थबोधकः वर्णसमूहः 2. B) नामपदस्य 3. B) रामौ 4. C) कलाः

5. C) वनम् 6. A) हरिणा 7. B) मत्यै 8. B) गुरुभ्याम् 9. C) धेन्वाः/धेनोः 10. B) सः

11. C) ताः 12. B) तस्मिन् 13. B) कैः 14. A) कस्याः 15. B) कानि 16. B) माम्

17. B) युवाभ्याम् 18. A) वने 19. A) हरौ

II. अन्यवचनं लिखत।

20. रामाभ्याम् रामेभ्यः
21. वनयोः वनेषु
22. कला कले
23. हरिः हरयः
24. त्वम् युवाम्
25. ताभ्याम् तैः

---

6. आरोग्यभाग्यम्

I.

1. B. रमेशः 2. C. उपस्थितः 3. C. तृतीया 4. B. तक्र

5. A. अमृतम् 6. C. तक्रम् 7. D. धर्मसाधनम् 8. B. योगाभ्यासेन

9. A. सुखिनो 10. B. आसीत् 11. C. ह्यः 12. C. ज्ञानम्

II.

13. भास्करात् । 14. ज्वरेण उदरवेदनया च पीडितः आसीत् अतः ।

15. सूर्यनमस्कारेण । 16. नराणाम् ।

III. 17. अहं सर्वदा सत्यं वदामि । 18. अस्माकं देशः भारतः।

19. अहं सर्वदा सत्यं वदामि । 20. अहं प्रतिदिनं स्नानं करोमि ।

IV.

21. आगमनम् 22. स्वास्थ्यम् 23. विषः 24. न्यूनम् 25. अन्तः

V.

26. पथ्यविहीनानाम् ।

VI.

27. पठामः 28. वदथ 29.सन्ति 30. पञ्चमीविभक्तिः 31. पठसि 32. पठामः

VII.

33. आरोग्यभाग्यम् पाठः। दिव्या वदति। आचार्यं पृच्छति।

34.आरोग्यभाग्यम् पाठः। आचार्यः वदति। छात्रान् वदति।

---

7. जीवनसाफल्यम्

I. अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पा: प्रदत्ताः । तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत ।

1. C) सिद्धवनम् 2. C) देवीस्वरूपाः 3. C) श्रीरामाः 4. C) अखिलशरीरम्

5. C) जनसेवायै 6. B) क्रीडायै 7. B) परमशिवा 8. C) शिवगुणगानं 9. B) शत्रू

10. B) निजार्जितकर्म 11. C) श्रियम् 12. C) गाथां गायति 13. C) नित्यनिर्मलं

14 B) यतिवाणी 15. B) नैव अस्ति 16. C) युद्धरताः 17. C) कार्यरतः सन्

18. C) न हि धनपदवी 19. B) परशिवपदसेवा 20. C) तपोनिधीनां 21. C) नित्यनिर्मलं

22. B) दीपनुतिः 23. C) सिद्धवनम् 24. C) अखिलशरीरम् 25.B) धनम्

26. C) जीवनसाफल्यम् 27. C) परशिवपदसेवा

II. एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

1.गङ्गाजलमिव नित्यनिर्मलं ज्ञानम् । 2. धनशक्ती जनसेवायै।

3.त्यागधनानां गाथां कविवाणी गायति। 4. कृषकः जीवनसापपल्यं पश्यति । 5. चन्दनमिव

6. सिद्धवनसदृशाः 7. श्रीरामाः 8.हरिमन्दिरम् 9.वनराजः 10. धेनुः (माता) 11. शिवगुणस्य

12. निजार्जितकर्म 13. श्रियम् 14. त्यागधनानां तपोनिधीनां 15. गङ्गाजलमिव 16.परशिवपदसेवा

II. समानार्थकपदानि लिखत ।

1. देवालयः 2. सिंहः/मृगेन्द्रः 3. शुद्धम् /पवित्रम्

III. संयोज्य लिखत ।

1. क्रीडायै – चतुर्थीविभक्तिः । 2 . युद्धरतानां – षष्ठीविभक्तिः

3. पदसेवा – प्रथमाविभक्तिः 5. देशे – सप्तमीविभक्तिः

IV. ससूहेतरं पदं लिखत । 1. प्रातः 2. गाथाम् 3. शिवगुणगानम्

V. कविपरिचयं लिखत । **1.** विद्वान् जनार्दन हेगडे

VI पद्यतात्पर्यं कन्नदभाषया संस्कृतभाषया लिखत ।

1. ಈ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಣ್ಣು ಕೂಡ ಚಂದನದಂತೆ ಸುಗಂಧಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯೂ ತಪೋವನದಂತಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಲಕಿಯರು ದೇವಿಯ ಸ್ವರೂಪಗಳಾದರೆ, ಎಲ್ಲ ಬಾಲಕರೂ ಶ್ರೀರಾಮನಂತಹವರು.

2. ಇಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ದೇಹವೂ ಹರಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಜನರ ಬಳಿ ಇರುವ ಸಂಪತ್ತು ಜನಸೇವೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಣ್ಯದ ಸಿಂಹವೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಸಂಗಾತಿಯಂತೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಗಾವು (ಹಸು) ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಾಯಿಯಂತೆ ಪಾವನವಾಗಿದೆ.

3. ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಭಗವಂತನ ಸ್ತುತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಜೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲ್ಪಡುವ ದೀಪದ ಮೂಲಕ ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ದೀಪನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಜನರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

4. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಗಳಿಸಿದ ಕರ್ಮವೇ ಅವರ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ತ್ಯಾಗಮಯ ಜೀವನವಿರುವವರು ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳು ಮಹಾನ್ ಎಂದು ಕವಿಯ ವಾಣಿ ಹೊಗಳುತ್ತದೆ. ಯತಿಯರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಗಂಗಾಜಲದಂತೆ ಪವಿತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

5. ಈ ದೇಶದ ಯೋಧರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಧೈರ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ಸದಾ ದುಡಿಯುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲರ ಜೀವನದ ಗುರಿಯೂ ಹಣ ಅಥವಾ ಪದವಿಯೇ ಅಲ್ಲ – ದೀನಜನರ ಸೇವೆಯೇ ಒಂದುಮಾತ್ರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

---

8. पत्रलेखनम्

1.A] लेखकस्य सङ्केत:

2. B] दिनाङ्क:

3. **D]** उपसंहार:

4. C] स्वीकर्तुः सङ्केतः

II.5. गृहसंख्या १/११, हासनम् , मासपत्रिका, सम्पादकवर्य, विषयम् , उत्तमाः , अहम् , इच्छामि, धनम् , कृपया,

6. विरामपत्रम्

गौरी / गणेशः

अष्टमकक्ष्या 'अ' विभागः

सर्वकारीयप्रौढशाला

हासनम्

सविधे,

मुख्योपाध्यायः

सर्वकारीयप्रौढशाला

हासनम्

मान्याः,

विषयः – दिनत्रयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य,

अहं श्वः मातापितृभ्यां सह मैसूरुनगरं गमिष्यामि । तत्र मम बन्धुगृहे उत्सवः वर्तते । अतः श्वः आरभ्य दिनत्रयं विरामं यच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये ।

स्थलम् – हासनम् इति विधेया छात्रा / विधेयः छात्रः

दिनाङ्कः – २०–०७–२०२५ गौरी / गणेशः

7. पुस्तकप्रेषणविषये पत्रम्

सकाशात्,

महेशः / मालती

गृहसंख्या – १२/४, मुख्यमार्गः

शिवमोग्गा.

सविधे,

प्रबन्धकः

अक्षरप्रकाशनसंस्था

गिरिनगरम्

बेङ्गलूरु.

मान्याः,

विषयः – अपेक्षितानि पुस्तकानि सम्प्रार्थ्य,

अहम् अधोलिखितानि पुस्तकानि क्रेतुम् इच्छामि । कृपया एतानि पुस्तकानि

प्रेषयन्तु ।

१. सरलसंस्कृतव्याकरणम् ---- १

२. निबन्धप्रकाशः ------ १

३. संस्कृत-अभ्यासपुस्तिका ------ १

सधन्यवादम्,

स्थलम् – शिवमोग्गा

दिनाङ्कः – २०-०७-२५

भवतः विश्वासपात्रम्,

महेशः / मालती

8.विरामपत्रम्

गौरी / गणेशः

अष्टमकक्ष्या 'अ' विभागः

सर्वकारीयप्रौढशाला

हासनम्

सविधे,

कक्ष्याध्यापक:

सर्वकारीयप्रौढशाला

हासनम्

मान्याः,

विषयः – दिनद्वयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य,

अहं ज्वरेण पीडित: अस्मि ।अतः श्वः परश्व: च शालाम् आगन्तुं न शक्नोमि। कृपया दिनद्वयस्य विरामं यच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये ।

स्थलम् – हासनम् इति विधेया छात्रा / विधेयः छात्रः

दिनाङ्कः – २०–०७–२०२५ गौरी / गणेशः

9. कार्यालय सम्बद्धानां पत्राणां स्वरूपम् –

१. लेखकस्य सङ्केतः

सकाशात्

------

२. स्वीकर्तुः सङ्केतः

सविधे,

-

-

३. सम्बोधनम्

४. विषयः (विषयनाम)

५. प्रतिपाद्यः विषयः

६’उपसंहारः

७. हस्ताङ्कनम्

८. स्थलम्

दिनाङ्कः

----

9. तिङन्ताः

I. १. ३) धातुः २. २) लट् ३. ३) हसिष्यन्ति ४. १) २००० ५. ४) तिङन्तम्
६. १) खेल् ७. २) त्रीणि ८. २) लङ् ९. ३) बहु १०. १) त्रयः

II.

१.	पठसि	पठथः	पठथ
२.	हसामि	हसावः	हसामः
३.	गच्छति	गच्छतः	गच्छन्ति
४.	अनमत्	अनमताम्	अनमन्
५.	हससि	हसथः	हसथ
६.	शोभते	शोभेते	शोभन्ते
७.	गच्छानि	गच्छाव	गच्छाम

III.

१.	गच्छामि –	लट् लकारः	उत्तमपुरुषः	एकवचनम ।
२.	हसन्ति –	लट् लकारः	प्रथमपुरुषः	बहुवचनम् ।
३.	खेलिष्यथ –	लृट् लकारः	मध्यमपुरुषः	बहुवचनम् ।
४.	अपठम् –	लङ् लकारः	उत्तमपुरुषः	एकवचनम् ।
५.	पठावः –	लट् लकारः	उत्तमपुरुषः	द्विवचनम् ।
६.	स्थः –	लट् लकारः	मध्यमपुरुषः	द्विवचनम् ।
७.	अगच्छः –	लङ् लकारः	मध्यमपुरुषः	एकवचनम् ।
८.	खेलानि –	लोट् लकारः	उत्तमपुरुषः	एकवचनम् ।

IV.

१. अपिबत् – पिब् धातुः लङ् लकारः।

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम	अपिबत्	अपिबताम्	अपिबन्
मध्यम	अपिबः	अपिबतम्	अपिबत
उत्तम	अपिबम्	अपिबाव	अपिबाम

२. वन्दते – वर्ध् धातुः लट् लकारः॥

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम	वन्दते	वन्देते	वन्दन्ते
मध्यम	वन्दसे	वन्देथे	वन्दध्वे
उत्तम	वन्दे	वन्दावहे	वन्दामहे

३. धावति – धाव् धातुः लट् लकारः ।

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम	धावति	धावतः	धावन्ति
मध्यम	धावसि	धावथः	धावथ
उत्तम	धावामि	धावावः	धावामः

४. भविष्यति – भू धातुः लृट् लकारः।

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम	भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
मध्यम	भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
उत्तम	भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

५. करोति – कृ धातुः लट् लकारः ।

पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथम	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
मध्यम	करोषि	कुरुथः	कुरुथ
उत्तम	करोमि	कुर्वः	कुर्मः

---

10. चतुरः कालिदासः

1.C) धारानगरे 2. B) कविकुलगुरुः

3. C) सरोवरे 4. B) कवयः, पण्डिताः, गायकाः 5. B) कालिदासेन 6.B) मृगयार्थम् 7.C) कालीमन्दिरम्

8. B) कनकलतायाः 9. C) विमले जले 10.B) पारितोषिकम्

11. C) तालीपत्रम् 12. C) तालीपत्रे 13.C) कालिदासाय 14.C) वर्णान्

एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।

1. भोजः 2. कालिदासः 3. कालिदासः

4. वनम् 5. गुलु–गुलु 6. काञ्चनमाला

7. कनकलता 8. तालीपत्रम् 9. क ख ग घ 10. पारितोषिकम् 11.कालिदासः

२. रिक्तस्थानानि पूरयत :

1.कालीमन्दिरं 2. आश्चर्ययुक्ताः

३, समानार्थकपदानि लिखत ।

१.राजा २. विख्यातः । ३. विद्वान्, कोविदः ४. तरुः

४. अन्यलिङ्गपदं लिखत ।

१. सा २. कस्य ३. बालकः ४. अन्यतमा ५. कवयित्री

५. वाक्यानि रचयत ।

१.कालिदासः भोजस्य आस्थाने आसीत् । २. भोजः धारानगरे राजा आसीत् । ३. छात्राः क्रीडाङ्गणे क्रीडन्ति ।

६. आम् / न इति लिखत ।

१.आम् २. न ३.आम् ४. न

५. न

७. पञ्चषैः वाक्यैः मातृभाषया उत्तरं लिखत ।

उत्तरम्– ಕಾಳಿದಾಸನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಯಾದರೂ ಅವನ ದೇಶಕಾಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಲಕಾಲ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಊಹೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.ಕಾಳಿದಾಸನು ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಏಳು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಳಿದಾಸನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿಃಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.'ರಘುವಂಶ' ಮತ್ತು 'ಕುಮಾರಸಂಭವ' ಎಂಬ ಎರಡು ಮಹಾಕಾವ್ಯ,'ಮೇಘದೂತ' ಮತ್ತು 'ಋತುಸಂಹಾರ' ಎಂಬ ಎರಡು ಖಂಡಕಾವ್ಯ, 'ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ' ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ' ಮತ್ತು ಅಭಿಜ್ಞಾನಶಾಕುಂತಲ' ಎಂಬ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಾಳಿದಾಸನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಳಿದಸನು ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ 'ಕವಿಕುಲಗುರು' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

11.. भिक्षुकस्य स्वप्नः

1.B) ग्रामे 2.C) धर्मशालाम् 3. C) सुखनिद्रा 4.B) महाराजः 5.C) राजपुत्र्या 6.C) बान्धवाः

7.B. याचनम् 8.C. शयनम् 9. A. अपुत्रः 10. C. मालां 11. C. भिक्षुकस्य 12. B. अटनं करिष्यति

13. C. "एषः एव महाराजः भविष्यति" 14. C. राजभवनं 15. B. भिक्षुकः 16. C. सुखेन

17. D. पुत्रपुत्र्याः विवाहार्थम्. 18. B. सन्तोषम् 19. C. “शत्रवः युद्धार्थम् आगताः”इति

20. B. विवाहावसरे 21. C. कोपेन आक्रन्दनं करोति 22. C. आक्रन्दनसमये 23. C. सूर्यप्रकाशम्

24. नमस्कृत्य भिक्षाटनं करोति 25. B. राज्य प्राप्ते:

1. ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕನಿದ್ದನು . ಅವನು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಧರ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಂಠಪೂರ್ತಿ ಉಂಡು ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನು ಒಂದು ಕನಸನ್ನು ಕಂಡನು.ರಾಜ್ಯದ ಅಪುತ್ರನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆಗ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಯಾರಾಗುವರು ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆನೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸೋಣ.ಆನೆಯು ಯಾರ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದೋ ಅವನು ರಾಜನಾಗುವನು. ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆನೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವರು. ಆನೆಯು ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಕ್ಷುಕನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಿಕ್ಷುಕನು ರಾಜನಾದನು.

1. ರಾಜ್ಯದ ಅಪುತ್ರನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆಗ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಯಾರಾಗುವರು ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ –“ಆನೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸೋಣ.ಆನೆಯು ಯಾರ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದೋ ಅವನು ರಾಜನಾಗುವನು.” ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆನೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವರು. ಆನೆಯು ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಕ್ಷುಕನ(ನನ್ನ) ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು.ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು –“ಇವನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪಾಲಿಸುವನು.” ಎಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು ಎಲ್ಲರೂ ವಾದ್ಯಘೋಷದೊಂದಿಗೆ ಭಿಕ್ಷುಕನನ್ನು(ನನ್ನನ್ನು) ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವರು. ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ನಾನು ಮಗನನ್ನೂ ಮಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯುವೆನು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯುವುದು.ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಗರದ ಜನರೂ ಬಾಂಧವರೂ ಸೇರುವರು. ನಾನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

----

12 अक्कमहादेवी

I. 1.A] माता 2.B] दुर्गुण: 3.D] गेहम् 4.C] सवर्णदीर्घ 5.D] सप्तमी 6.B] नृप: 7.A] तस्य

II. 8. महादेवी शिकारिपुरोपमण्डलस्य उडुतडि इति ग्रामे प्राय: क्रि.श.१९३० तमे वर्षे अजायत ।

9. महादेव्या: पिता निर्मलशेट्टि माता च सुमति: ।

10. राजा कौशिक: महादेवीं म्परिणेतुं मनश्चकार ।

11. महादेव्या: पितरौ कौशिकं परिणेतुम् आदिष्टवन्तौ ।

12. कौशिक: निर्बन्धत्रयस्य उल्लङ्घनं कृतवान् ।

13. महादेवी कल्याणनगरीं प्रविष्टवती ।

14. महादेवी अनुभवमण्डपे अध्यात्मविषयान् उपदिदेश ।

15. महादेवी चेन्नमल्लिकार्जुने ऐक्यङ्गता ।

16. महादेव्या: अङ्कितनाम ''चेन्नमल्लिकार्जुन" इति ।

17. पर्वताग्रे यदि गृहं क्रियते तर्हि मृगेभ्य: न भेतव्यम् ।

18. विपण्यां यदि गृहं क्रियते तर्हि शब्देभ्य: न भेतव्यम् ।

19. समुद्रतीरे यदि गृहं क्रियते तर्हि जलतरङ्गेभ्य: न भेतव्यम् ।

III. 20. दूरम्

21. लट् लकार:

22. प्रथमाविभक्ति:

IV. 23, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಉಡುತಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ . ೧೧೩೦ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿಜನಿಸಿದರು .ಇವರ ತಂದೆ ನಿರ್ಮಲಶೆಟ್ಟಿ ತಾಯಿ ಸುಮತಿ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದರು .ಅವರ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ ರಾಜನಾದ ಕೌಶಿಕನು ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು .ಆದರೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವರು ರಾಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು .ಆದರೆ ಮಹಾದೇವಿಯವರ ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ರಾಜನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕೌಶಿಕನನ್ನು

ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದರು .ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಮಹಾದೇವಿಯವರು ಕೌಶಿಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು.ತಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಮೂರು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು .ಆದರೆ ಕೌಶಿಕನು ಆ ಮೂರು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ .ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ರಾಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು.

24.ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದರು .ಅವರ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ ರಾಜನಾದ ಕೌಶಿಕನು ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು .ಆದರೆ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವರು ರಾಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು .ಆದರೆ ಮಹಾದೇವಿಯವರ ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ರಾಜನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕೌಶಿಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದರು .ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಮಹಾದೇವಿಯವರು ಕೌಶಿಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು.ತಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಮೂರು ನಿಬಮ್ಧನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು .ಆದರೆ ಕೌಶಿಕನು ಆ ಮೂರು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದನು .ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ರಾಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು.

भागः–२

उत्तराणि

13. गुर्वष्टकम्

* अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः । तेषु समुचितम् विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत

1. A) देहः 2. B) वित्तम् 3.D)चित्तम् 4.A) चरणः 5. C) पत्नी

6.B) कीर्तिः 7. C) पुत्री 8. B) धन्या 9. A) अन्या 10. B) मान्या 11. C) स्त्रीलिङ्गः

12. B) सप्तमी 13. C) बहुवचनम् 14. A) पञ्चमी 15. C) पुंलिङ्गः 16. B) सप्तमी

* चतुर्थपदं लिखत–

17. सुरूपम् 18.जगद्वस्तु 19. चारु

* पञ्चषैः वाक्यैः कन्नडभाषया, आङ्गलभाषया, संस्कृतभाषया वा उत्तरं लिखत ।

20. ಸುಂದರವಾದ ಶರೀರ , ಸುಂದರಿಯಾದಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಡತಿ, ಅನುಪಮವಾದ ಕೀರ್ತಿ,ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಹಣದ ರಾಶಿ, ಇವಲ್ಲವುಗಳಿದ್ದರೂಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಹೆಂಡತಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ.ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ, ಬಾಂಧವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಷಡಾಂಗ ವೇದಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಪದ್ಯ–ಗದ್ಯ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳು

ಇದ್ದರೂ. ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ, ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಧನ್ಯತೆ, ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನ ಘನತೆ ಇದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳಿಂದ ಆದರ ಆತಿಥ್ಯ ಸೇವೆ ಸುಖಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಿಗುತ್ತದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ.ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ **'ಗುರ್ವಷ್ಟಕಮ್'** ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

(अ,सा)

*** पद्यपाठस्य नाम उल्लिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया , संस्कृतभाषया , आङ्ग्लभाषया वा लिखत –**

21. शरीरं ––किम्॥ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು**'ಗುರ್ವಷ್ಟಕಮ್'** ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸುಂದರವಾದ ಶರೀರ , ಸುಂದರಿಯಾದಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಡತಿ, ಅನುಪಮವಾದಕೀರ್ತಿ,ಮೇರುಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಹಣದ ರಾಶಿ, ಇವಲ್ಲವುಗಳಿದ್ದರೂಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ.

22. कलत्रं ––किम्॥ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು**'ಗುರ್ವಷ್ಟಕಮ್'** ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಂಡತಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ.ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ, ಬಾಂಧವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಷಡಾಂಗ ವೇದಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಪದ್ಯ–ಗದ್ಯ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಇದ್ದರೂ. ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ

23. षड**ङ्गादिवेदो** ––– ततः किम्॥

ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು**'ಗುರ್ವಷ್ಟಕಮ್'** ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.ವೇದ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡುವ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ

24. विदेशेषु –––– किम्॥

ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು**'ಗುರ್ವಷ್ಟಕಮ್'** ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ, ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಧನ್ಯತೆ, ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನ ಘನತೆ ಇದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಗುರುವಿನಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ.

*** कवेः देश– काल – कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत –**

25. **जगद्गुरुः श्री आदिशङ्कराचार्यः**

कालः– क्रि. श. ७८८– ८२०

देशः – केरलराज्यस्य कालटिः

कृतयः – प्रस्थानत्रयस्य भाष्यम्

(भगवद्गीता, उपनिषत्, ब्रह्मसूत्राणि)

विवेकचूडामणिः, सौन्दर्यलहरी,

शिवानन्दलहरी, भजगोविन्दस्तोत्रम् इत्यादयः ।

14. सन्धिः

I. 1. B) वर्णानाम् अत्यन्तं सामीप्यम् 2.C) वर्णव्यत्ययः 3. C) स्वरयोः संहिता 4. C) त्रयः 5. B) अच् सन्धिः 6. C) स्वराः 7.C) विसर्गसन्धिः 8. D) व्यञ्जनसन्धिः 9. B) व्यञ्जनम् 10.B) सवर्णस्वर + सवर्णस्वर 11.D) सवर्णदीर्घसन्धिः

12. D) अ + उ = औ

13. A) प्रति + एकम् 14. B) देव + आलयः 15. B) गुण + अतीतः 16. A) विद्या + आलयः

17. A) विद्या + अर्थी 18. A) गिरि + इन्द्रः 19. B) रवि + ईशः 20. B) शची + इन्द्रः

21. A) गौरी + ईशः 22. A) राज + इन्द्रः 23. B) विद्या + ईशः 24. A) दिव्य + औषधम् 25. A) गङ्गा + ओघः 26. A) महा + औत्सुक्यम् 27. A) हरे + अव 28. C) रामो + अवदत् 29. D) अति + अल्पः 30. A) वाणी + उत्तमः 31. C) मनु + अन्तरम् 32. B) वधू + अलङ्कारः 33. A) पितृ + अर्थम्

34. C) उमा + ईशः 35. D) सूर्य + उदयः 36. A) जल + ऊर्मिः 37. C)वन + औषधिः

II. चतुर्थ पदं लिखत

1.गुणसन्धिः 2.वृद्धिसन्धिः 3.यण् सन्धिः 4.पूर्वरूपसन्धिः 5. वृद्धिसन्धिः 6. गुणसन्धिः 7.यण् सन्धिः 8. सवर्णदीर्घः

9. पूर्वरूपसन्धिः 10. गुणसन्धिः 11. यण् सन्धिः 12.वृद्धिसन्धिः 13. सवर्णदीर्घः 14. सवर्णदीर्घसन्धिः 15. यण् सन्धिः

III. 1. गण + ईशः = गुणसन्धिः ।

2. गङ्गा + उदकम् = गुणसन्धिः ।

3. शची + इन्द्रः = सवर्णदीर्घसन्धिः ।

4. दिवा + ओकसः = वृद्धिसन्धिः

5. प्रति + एकम् = यण् सन्धिः ।

IV. 1. गौरीशः – सवर्णदीर्घसन्धिः ।

2. महोत्सवः – गुणसन्धिः 3. एकैकम् – वृद्धिसन्धिः 4. अत्युत्तमः, – यण् सन्धिः 5. रामोऽपि – पूर्वरूपसन्धिः 6. गुर्वादिः – यण् सन्धिः

15– दुराशापलम्

1. C) असन्तुष्टः

2. B) सुवर्णम्

3. C) मस्तकम्

4. B) सदनम्

5. C) सायम्

6. B) असन्तुष्टः

7. D) बहिः

8. पाटलीपुत्रनगरे मणिभद्रः नाम वणिक् आसीत् ।
9. मणिभद्रः दारिद्र्यकारणात् खिन्नः अभवत् ।
10. मणिभद्रः स्वप्ने क्षपणकं अपश्यत् ।
11. मणिभद्रः क्षपणकं दण्डेन शिरसि अताडयत् ।

12. क्षपणकः मणिभद्रस्य गृहम् आगतवान् ।

13. नापितः क्षपणकान् दण्डेन ताडितवान् ।

14. के नापितं न्यायालयं नीतवन्तः ।

15. कः खिन्नः अभवत् ।

16. कुत्रापि – सवर्णदीर्घसन्धिः ।

17. तथैव – वृद्धिसन्धिः

18. स्वप्नोक्तम् – गुणसन्धिः

19. अहं भवतः पूर्वजैः सम्पादितः निधिः अस्मि ।

कः पाठः? = दुराशाफलम् इति पाठः।

कः अवदत् ? = क्षपणकः (पदनिधिः) अवदत् ।

कम् अवदत् ? = मणिभद्रम् अवदत् ।

20. भवन्तः मध्याह्ने भोजनार्थम् आगच्छन्तु ।

कः पाठः? = दुराशाफलम् इति पाठः।

कः अवदत् ? = नापितः अवदत् ।

कान् अवदत् ? = क्षपणकान् अवदत् ।

21. किमर्थं भवान् क्षपणकान् ताडितवान् ?

कः पाठः? = दुराशाफलम् इति पाठः।

कः अवदत् ? = न्यायाधीशः अवदत् ।

कम् अवदत् ? = नापितम् अवदत् ।

22. मणिभद्रः कथं सुवर्ण प्राप्तवान् ?

उत्तरम् – ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ ನಗರದಲ್ಲಿ 'ಮಣಿಭದ್ರ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವನು ಬಡವನಾದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಅದೇ ದಿನ ಅವನು ಒಂದು ಕನಸನ್ನು ಕಂಡನು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೌದ್ಧಬಿಕ್ಷು ಬಂದು – "ನಾನು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ನಿಧಿ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪದ್ಮನಿಧಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೌದ್ಧಬಿಕ್ಷುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುವೆನು. ನೀನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆ. ಆಗ ನಾನು ಬಂಗಾರವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಬೌದ್ಧಬಿಕ್ಷುವು ಮಣಿಭದ್ರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಮಣಿಭದ್ರನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದಾಗ ಬೌದ್ಧಬಿಕ್ಷುವು ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಮಣಿಭದ್ರನು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಪಡೆದನು.

23. राजभटा: नापितं किमर्थं न्यायालयं नीतवन्तः?

उत्तरम् –ಮಣಿಭದ್ರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕ್ಷೌರಿಕನು ಬೌದ್ಧಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದರೆ ನಾನು ಕೂಡ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೌದ್ಧವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೌದ್ಧಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕ್ಷೌರಿಕನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಕ್ಷೌರಿಕನು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೋಲಿನಿಂದ ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಬೌದ್ಧಭಿಕ್ಷುಗಳು ಭಯದಿಂದ ಗಲಾಟೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಗಲಾಟೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಭಟರು ಕ್ಷೌರಿಕನನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

24. कविः – **विष्णुशर्मा**

देशः – महिलारोप्यनगरम्

कालः – क्रि.पू. द्वितीयशतकम्

कृतिः – पञ्चतन्त्रम् ।

* कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत –

25. ನಾಪಿತನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಯಾಕೆ ನೀನು ಕ್ಷಪಣಕರಿಗೆ ಹೊಡೆದೆ?

26.ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾತಲೀಪುತ್ರ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಣಿಭದ್ರ ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಇದ್ದನು. ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಬಡವನಾದನು

16– सिद्धभूमिः सिद्धगङ्गा

1.C) पुंलिङ्गः

2.B) नपुंसकलिङ्गः

3.C) षष्ठी

4.C) बहुवचनम्

5.C) विद्यार्थी

6.B) ओदनम्

7.D) शङ्करः

8.A) अपवित्रम्

9.B) अभेदः

10.B) विस्मरणम्

11.B) कस्य

12.A) कदा

13.C) कुत्र

14.D) के

15.A) किं

* चतुर्थपदं लिखत –

16.वैराग्यम् ।

17.विद्यालयः।

18.क्षेत्रम्।

19.त्रिविधानि

20.प्रतिदिनम्

21. सिद्धगङ्गाक्षेत्रे गङ्गायाः उद्भवः ।

उत्तरम् – **ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಗಂಗಾಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 600 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಸಲಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು ಇಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನೀರು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು.**

22. संस्कृतशिक्षणे श्रीक्षेत्रस्य योगदानम् ।

उत्तरम् –**ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ೨೦ ಸಂಸ್ಕೃತಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಮಠದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಬೋಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ ೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ಉದ್ದಾನಶಿವಯೋಗಿಗಳು' ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ ೧೯೩೭ ರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾ ತರಗತಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ವಿದ್ವತ್ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೇದಪಾಠಶಾಲೆಯೂ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಂಸ್ಕೃತೋತ್ಸವವು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ದಗಂಗಾಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಂಸ್ಕೃತಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.**

* कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत –

23. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ.

24. ನೀರು ಹೊರಗೆ ಬಂತು. ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಆ ಸ್ವಾಮಿವರ್ಯರು ಸಂತೃಪ್ತರಾದರು.

25. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಬೋಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ(ಮಠಕ್ಕೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ೧೨೫ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ ಇಂದು.

----

17. अनुवादः

I. अ) बालकः प्रतिदिनं शालां गच्छति ।

आ) तत्र सः गुरोः मार्गदर्शनम् अनुसरति ।

ई) श्रद्धया पाठान् श्रुणोति ।

आ) जीवने उत्तम नागरिकः भविष्यति ।

अ) ಮಹಾಭಾರತವು ಕೌರವ ಪಾಂಡವರ ಕಥೆಯು

इ) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ

ई) ಮೋಡದ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನವಿಲುಗಳು ನರ್ತಿಸುತ್ತವೆ

अ)ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದವನು ವೇದವ್ಯಾಸನು

II.

1. ನಾನು ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ್ದೇನೆ.
2. ನೀನು ಹಣ್ಣನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀಯೆ.
3. ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ೫.೦೦ ಘಂಟೆಗೆ ಏಳುತ್ತೇನೆ.
4. ನಾನು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ.
5. ಯೋಗಾಸನ ಮತ್ತು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
6. ಅವಳು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ.
7. ತಾಯಿತಂದೆಯರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
8. ಅವನು ಪಾಠವನ್ನು ಬರೆದನು.
9. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾವ್ಯಗಳಿವೆ.
10. ಆಟದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

III.

1. छात्राः क्रीडाङ्गणे क्रीडन्ति ।
2. वयं देवालयं गच्छामः ।
3. रामायणम् महाभारतम् च प्रसिद्धे काव्ये ।

4. मुनयः वने निवसन्ति ।

5. पठनेन बुद्धिविकासः भवति ।

6. अहं पाठशालाम् अगच्छम्

7. अतः जीवने पठनं क्रीडनं च मुख्यमस्ति ।

8. आवाम् उत्तरं अलिखाव ।

9. भारतीयानां पवित्रग्रन्थं भगवद्गीता ।

10. रामः क्षीरं पिबति ।

11. भगवद्गीतायाः पठनेन अस्माकं मनसः शान्तिः लभ्यते ।

12. महाभारते अवतारपुरुषस्य श्रीकृष्णस्य कथा, विदुरोपदेशः, भीष्मोपदेशः च प्रसिद्धाः अंशाः ।

----

18. पण्डितभास्करः

1. D) शिवमोग्ग

2. B) राक्षस

3. A) केलदि

4. C) विदुषी

5. A) पुत्री

6. रङ्गनाथवर्यस्य पितरौ श्री तिम्मप्पवर्यः श्रीमती जानकम्मा

7. रङ्गनाथवर्यः अलङ्कार–व्याकरण–वेदान्तशास्त्रेषु विद्वत् पदवीम् अलभत

8. रङ्गनाथवर्यस्य अनुवादकृतयः श्रीमचन्द्रः, व्यासरहस्यम्, लौकिकन्यायः च

9. रङ्गनाथवर्यः अगडि ग्रामस्थे केलदि ग्रामस्थे आनन्दवने अधीतवान्

10. रङ्गनाथवर्यस्य जन्म सोरबनामके उपमण्डले नडहल्ली ग्रामे अभवत्

11. रङ्गनाथवर्यस्य पितृव्यः वेङ्कप्पवर्यः

12. रङ्गनाथवर्येण विरचिताः संस्कृतग्रन्थाः श्री शङ्करचरितामृतम्, एकचक्रम् इत्यादयः

13. रङ्गनाथवर्येण प्राप्ताः प्रशस्तयः राज्योत्सव परस्कारः, राष्ट्रपतिपुरस्कारः इत्यादयः

14. रङ्गनाथवर्यः षट्सप्तत्यधिकनवदशशत(१९७६)तमे निवृत्तः

15. रङ्गनाथवर्यः षष्ट्यधिकान् ग्रन्थान् अरचयत्

16. आम्

17. न

18. आम्

19. न

20. न

21. अत्र + एकः = वृद्धिसन्धिः

22. कुसुम + अञ्जलिः = सवर्णदीर्घसन्धिः

23. पीडितो + अपि = पूर्वरूपसन्धिः

24. संस्कृत + अध्ययनम् = सवर्णदीर्घसन्धिः

25. नियुक्तो + अभवत् = पूर्वरूपसन्धिः

26. पितृव्यः

27. तिस्रः

28. अध्यापिका

29. कन्नडग्रन्थः

30. पितृव्यः

31. पुल्लिङ्गः

32. सप्तमीविभक्तिः

33. आरोग्यम्

34. अनुत्तीर्णः

35. पापम्

36. अप्रसिद्धः

37. पत्तनम्

38. अनध्ययनम्

39. अप्रामाणिकः

40. प्रवृत्तः

41. आगच्छति

42. अहितम्

19. समासः

1. A) सङ्क्षेपः

2. B) द्वन्द्वः

3. C) कर्मकुशलः

4. C) द्वन्द्वः

5. B) हरिहरौ

6. द्वन्द्वसमासः

7. कृष्णार्जुनौ

8. विग्रहवाक्यम्

9. पुत्रश्च पौत्रश्च एतेषां समाहारः

10. अर्थम् अनुसृत्य पदद्वयस्य अथवा अनेकेषां पदानां सङ्क्षेपेण कथनं समासः

11. 1) द्वन्द्वसमासः 2) तत्पुरुषसमासः 3) बहुव्रीहिसमासः 4)अव्ययीभावसमासः

12. अर्थवशात् एकीभूतं पदम् समस्तं पदम्

13. समस्तस्य पदस्य विवरणं येन वाक्येन क्रियते तत् विग्रहवाक्यम्

14. समास इति पदस्य अर्थः सङ्क्षेपः

15. समासे चत्वारः भेदाः सन्ति

16. हरिहरौ – द्वन्द्वस्मासः

17. पञ्चतन्त्रम्– द्वन्द्वस्मासः

18. पण्डितवनितलताः– द्वन्द्वस्मासः

19. कृष्णार्जुनौ– द्वन्द्वस्मासः

20. रामलक्ष्मणौ– द्वन्द्वस्मासः

21 कुक्कुटमयूर्यौ– द्वन्द्वस्मासः

22. घटपटम्– द्वन्द्वस्मासः

23. ब्रह्मा च अच्युतः च शङ्करः च– द्वन्द्वस्मासः

24 भीमः च अर्जुनः च – द्वन्द्वस्मासः

25. वसिष्ठः च विश्वामित्रः च – द्वन्द्वस्मासः

26. रामश्च लक्ष्मणश्च – द्वन्द्वस्मासः

27. रथिकाश्च अश्वारोहाश्च एतेषां समाहाराः – द्वन्द्वस्मासः

28. आहारश्च निद्रा च भयं च – द्वन्द्वस्मासः

29. धर्मश्च अर्थश्च कामश्च मोक्षश्च

30. पण्डितः च वनिता च लता च – द्वन्द्वस्मासः

----

20. प्रबन्धः

I. एकवाक्येन उत्तराणि लिखत

1. प्रकृष्टो बन्धः प्रबन्धः उच्यते ।

2. प्रबन्धस्य नामान्तरं निबन्धः अस्ति ।

3. नातिविस्तृतः नातिसङ्क्षिप्तो प्रबन्धः लघुप्रबन्धः इति कथ्यते ।

4. प्रबन्धे सरलानि वाक्यानि अपेक्षितानि ।

5. प्रबन्धाः मुख्यतया चतुर्धा विभक्ताः – वर्णनात्मकः, विचारात्मकः, आख्यानात्मकः, व्याख्यानात्मकः च ।

6. आभाणकादिभिः प्रबन्धाः आकर्षकाः भवन्ति ।

7. एतान् सर्वान् अंशान् मनसि निधाय छात्रैः प्रबन्धाः रचनीयाः ।

8. प्रबन्धे प्रस्तावना, विषयनिरूपणम्, उपसंहारश्चेति निरूपणक्रमः अपेक्षितः ।

9. प्रस्तावनायां प्रबन्धविषयस्य उपक्रमः, विषयनिरूपणभागे विषयस्य विस्तारः, उपसंहारभागे प्रबन्धविषयस्य सारांशः च भवेत् ।

10. प्रबन्धे वाक्यानां परस्परसम्बन्धः आवश्यकः ।

II. प्रबन्धं लिखत

11. देशभक्तिः

देशभक्तिः बाल्ये एव देशभक्तिविषये आसक्तिः भवेत्। वयं "मातृदेवो भव" इति उपनिषद्वाक्यं स्मरन्तः मातरं प्रणमामः। तद्वत् "भारतमाता" अपि अस्माकं जननी अस्ति। अतः "भारतमातुः" पूजा करणीया। अस्मासु देशभक्तिः सदा भवेत्। अस्माकं गृहस्य रक्षणं यथा प्रमुखं तथैव देशरक्षणम् अपि अस्माकं महत्त्वभूतं कार्यम्। प्रथमं देशहितचिन्तनं, ततः स्वहितचिन्तनम्। एवम् अस्माकं धारणा भवेत्।

12. ग्रन्थालयः

ग्रन्थालयः ग्रन्थालयः छात्राणां ज्येष्ठानां सर्वेषामपि देवमन्दिरम् इव अस्ति। पुस्तकस्य पठनेन व्यक्तित्वविकासः भवति। ग्रन्थालये विज्ञानम्, भाषा, गणितम्, इतिहासः, कथाः, नाटकम् एवं सर्वविषयकाः ग्रन्थाः भवन्ति। दिनपत्रिकाः अपि भवन्ति। दिनपत्रिकापठनेन देश–विदेशस्य वार्ताः ज्ञायन्ते। ग्रन्थालयस्य उपयोगः छात्रैः करणीयः। नगरेषु ग्रामेषु सर्वत्रापि ग्रन्थालयः भवति।

13. विद्यालयप्रवासः

विद्यालयप्रवासः अस्माकं विद्यालये प्रतिवर्षं विद्यालयप्रवासः भवत्येव। देशसञ्चारः करणीयः कोशः पठनीयः इत्युक्तिः प्रसिद्धा अस्ति। अतः प्रायः सर्वत्र शालासु शैक्षणिक–प्रवासः क्रियते। अहं प्रवासं बहु इच्छामि। यतः तत्र मित्रैः सह क्रीडितुं शक्यते। यदि जलं भवति, तर्हि जले अपि क्रीडामि। ऐतिहासिकं स्थलं, जलबन्धः, देवालयः, एवं विविधेषु प्रदेशेषु प्रवासः क्रियते। कदाचित् दिनत्रयस्य पञ्चदिवसानाम् एकदिनस्य वा प्रवासः भवति। विद्यार्थिजीवने कृतस्य प्रवासस्य स्मरणं अग्रेऽपि अवश्यं भवति। अस्माकं कर्णाटकराज्ये बेङ्गलूरु, हळेबीडु, मैसूरु, उडुपी, कोल्लूरु, पम्पाक्षेत्रम्, चित्रदुर्गम् – एवं प्रसिद्धप्रवास–स्थानानि सन्ति। मया सह मित्राणि मम गुरवः च आगच्छन्ति। गुरवः प्रवासस्य महत्त्वं कथयन्ति। ते इतिहासस्य वैशिष्ट्यं वर्णयन्ति।

14. रामायणम्

रामायणम् रामायणं श्रेष्ठम् आदिकाव्यम्। अस्य रचयिता श्रीवाल्मीकिमहर्षिः। रामायणे सप्त काण्डाः सन्ति। अस्मिन् काव्ये श्रीरामकथा वर्णिता अस्ति। श्रीरामः आदर्शपुरुषः, पितृवाक्यपरिपोषकः च आसीत्। सः वनं गत्वा चतुर्दश वर्षाणि उषितवान्। राक्षसानां हननं कृतवान् च। रावणः सीतायाः अपहरणं कृतवान्। आञ्जनेयः सीतायाः अन्वेषणं कर्तुं समुद्रस्य उल्लङ्घनं कृतवान्। श्रीरामाव्णयोः मध्ये घोरयुद्धं जातम्। रामेण रावणः हतः। एवं दुष्टानां दण्डनं शिष्टानां रक्षणं च श्रीरामस्य जीवनलक्ष्यम् आसीत्। श्रीरामः त्यागमयः आसीत्। प्राप्तस्य राज्यस्य त्यागं कृत्वा सः वनं गतवान्। प्रजासु सन्देहः न भवेत् इति पत्नी सीतादेवी वनं प्रति प्रेषितवान्। एवं श्रीरामस्य आदर्शगुणाः सर्वैः अनुकरणयोग्याः सन्ति।

----

21. तपोवनाभिगमनम्

1. A) वसिष्ठः

2. B) श्रीरामः

3. C) वृद्धिसन्धिः

4. B) सेविका

5. A) लट् लकारः

6. राक्षसाः

7. बाला

8. पञ्चमीविभक्तिः

9. सवर्णदीर्घसन्धिः

10. प्रथमपुरुषः

11. ऋषयः लोकहितार्थं यज्ञं कुर्वन्ति

12. राक्षसाः यज्ञवेदिकायां रक्तमांसाधिकं क्षिप्त्वा यज्ञं नाशयन्ति

13. दशरथस्य कुलगुरुः वसिष्ठः

14. विश्वामित्रः गाधिराजस्य पुत्रः

15. काव्यं द्विविधम्

16. श्रीरामस्य पिता दशरथः

17. त्रिशङ्कु महाराजः सदेहं स्वर्गं प्रति गतवान्

18. अवतारपुरुषौ रामलक्ष्मणौ

19. तथैव – तथा + एव = वृद्धिसन्धिः

20. यथाज्ञापयति – यथा + आज्ञापयति = सवर्णदीर्घसन्धिः

21. नैव – न + एव = वृद्धिसन्धिः

22. वचनानुसारम् – वचन + अनुसारम् = सवर्णदीर्घसन्धिः

23. इतोऽपि – इतो + अपि = पूर्वरूपसन्धिः

24. विश्वामित्रमहर्षिः आगतः अस्ति।

कः पाठः ? – तपोवनाभिगमनम् इति पाठः

कः अवदत् ? – सेवकः अवदत्

कम् अवदत् ? – दशरथम् अवदत्

25. रामं लक्ष्मणं च प्रेषयतु ।

कः पाठः ? – तपोवनाभिगमनम् इति पाठः

कः अवदत् ? – विश्वामित्रः अवदत्

कम् अवदत् ? – दशरथम् अवदत्

26. चतुरङ्गबलेन सह अहमेवागच्छामि

कः पाठः ? – तपोवनाभिगमनम् इति पाठः

कः अवदत् ? – दशरथः अवदत्

कम् अवदत् ? – विश्वामित्रम् अवदत्

27. विश्वामित्रः शस्त्रशास्त्रयोः पारङ्गतः

कः पाठः ? – तपोवनाभिगमनम् इति पाठः

कम् अवदत् ? – वसिष्ठः अवदत्

कः पारङ्गतः ? – विश्वामित्रः परङ्गतः

28. विनोदार्थम् एवम् वदति किं भवान् ?

कः पाठः ? – तपोवनाभिगमनम् इति पाठः

कः अवदत् ? – श्रीरामः अवदत्

कम् अवदत् ?– दशरथम् अवदत्

29. डा ॥ हेच् आर् विश्वासः

जन्मस्थानम् – कोप्पा तालूक, चिक्कमङ्गलूरु मण्डलम्

जननम् – ३०–०३–१९५९

कृतयः – अभ्यासपुस्तकम्, आधुनिक–नाटकानि, शिशुगीतानि इत्यादयः

30.

- ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಮಹಾನ್ ತಪಸ್ವಿಗಳು.
- ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- ತಾಟಕಾದಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಯಾಗವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

- ದುಷ್ಟರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಯಾಗರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದರು.

31.

- ದುಷ್ಟರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಯಾಗರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ದಶರಥನಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು.
- ಬಾಲಕರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕಳುಹಿಸಲು ಒಪ್ಪದ ದಶರಥನ ಮನಸ್ಸು.
- ನಾನೇ ಸೈನ್ಯಸಹಿತ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ದಶರಥ.
- ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕಳುಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇತ್ತ ಮುನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲಾಗದೇ ದಶರಥನು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

---

22. प्रहेलिकाः

I.

1. **A.** य 2. **B.** पत्रम् 3. **D.** आसन्दिका 4. **C.** लेखनी

5. **A.** जननी 6. **D.** गङ्गा 7. **C.** पत्रम् 8. **B.** ज्ञानी

9. **A.** बिडालः 10. **C.** सागरः

II.

11. गङ्गामाता। 12. भूपपण्डितसभ्यानाम्।

13. फलम्। 14. लेखनी।

III.

15. का+अस्मि=सवर्णदीर्घसन्धिः 16. अपि+अस्ति=यण् सन्धिः

17. प्र+उच्यताम्=गुणसन्धिः 18. वृक्षस्य+अग्रे=समर्णदीर्घसन्धिः

IV.

19. जीवनम्। 20. फलम्। 21. द्विजिह्वा। 22. स्फुट

V. 23. जानन्ति। 24. सन्ति। 25. यः। 26. जीवनम्।

पूरकपाठाः

23. परमकारुणिकः महर्षिः

1.C] गुण 2.A] यतिः 3.B] निर्भयम् 4.C] लङ् 5.A] प्रथमा

6.C] पुत्रः 7.A] सुखम् 8.D] लृट् 9.B] मन्दम् 10.D] सवर्णदीर्घ

11. कश्चन महर्षिः कश्चन कीटम् अपश्यत्

12. सत्यवत्ती–पराशरयोः सुतः बादरायणः

13.बादरायणः इति वेदव्यासस्य नामधेयम् .

14. शुकतातः वेदव्यासः

15. पञ्चमवेदः इति प्रख्यातः ग्रन्थः महाभारतम्

16, वसिष्ठनप्तारः वेदव्यासः

17. भगवद्गीता महाभारतस्य भीष्मपर्वणि अस्ति

18. महाभारतं वेदव्यासेन रचितम्?

19. व्यासस्य पितामहः पराशरः।

20. बादरायणः अध्ययनसौलभ्यार्थम् वेदविभगम् अकरोत्

21. तपोनिधिः वेदव्यासः

22. भगवद्गीता श्रीकृष्णेन उपदिष्टा

II. चतुर्थपदं लिखत ।

23. लट् लकार:।

24. उत्तमपुरुष:।

25. मुनि: कीटम् एवम् अवदत्– " जीवनरक्षणमेव अन्तिमं लक्ष्यं किओम्? जन्मान्तरं लब्ध्वा इतोपि साधनां कर्तुं शक्यते किल?" इति ।

26. "यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित्" इति एषा उक्ति: महाभारतस्य वैशिष्ट्यं सूचयति ।

27. महाभारतम्, अष्टादश पुराणानि, ब्रह्मसूत्राणि च वेदव्यासस्य कृतय: ।

28. वेदव्यासम् एवम् अर्चयाम: –

व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्ते: पौत्रमकल्मषम् ।

पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥

29. परमकारुणिक: महर्षि: इति पाठ: । मुनि: अपृच्छत् । कीटम् अपृच्छत्।

30. परमकारुणिक: महर्षि: इति पाठ: । मुनि: अकथयत् । कीटम् अकथयत् ।

31. परमकारुणिक: महर्षि: इति पाठ: । मुनि: अवदत् । कीटम् अवदत् ।

32. परमकारुणिक: महर्षि: इति पाठ: । मुनि: अवदत् । कीटम् अवदत् ।

33.ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಕೀಟವನ್ನು ನೋಡಿದರು .ಅವರು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರು .ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕೀಟವನ್ನು" ,ಯಾವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಭಯ "?ಎಂದು ಕೇಳಿದರು .ಆಗ ಕೀಟವು" , ತಪಸ್ವಿಗಳೇ , ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ,ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯು ವೇಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ,ಇದರ ಶಬ್ದವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ . ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ".ಎಂದು ಹೇಳಿತು .ಆಗ ವ್ಯಾಸರು ಹೇಳಿದರು– "ಜೀವದ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ಕೊನೆಯ ಗುರಿಯೇ ?ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯಲ್ಲವೇ .?ಆಗ ಕೀಟವು ಹೇಳಿತು" . ಹೇ ಮಹಾಮುನಿಗಳೇ ,ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ನಾನು ಜಿಪುಣನೂ , ದುಷ್ಟನೂ ಆಗಿದ್ದೆ ,ಅದರ ಫಲವೇ ಈ ಜನ್ಮ .ಆದರೆ ವೃದ್ಧೆಯಾದ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡ್ದಿದ್ದೆ.ಆ ಸೇವೆಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ನಾನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ .ಹೇ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ,ನಿಮ್ಮ ಕರುಣೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರಲಿ ".ಎಂದು

ದು:ಖದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿತು .ಆಗ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು" , ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತೇನೆ ".ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

34.ವ್ಯಾಸರ ತಂದೆ ಪರಾಶರ ಮಹರ್ಷಿ ,ತಾಯಿ ಸತ್ಯವತಿ .ವ್ಯಾಸರಿಗೆ " ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ " ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ.ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ' ಬಾದರಾಯಣ 'ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ.ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು .

ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದವ್ಯಾಸರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು .ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ವೇದವ್ಯಾಸರೇ .ಭಗವದ್ಗೀತೆಯೂ ಸಹ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತದೆ .ವೇದವ್ಯಾಸರು ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು , ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ .ಇವರ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಆಷಾಢಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು" ಗುರುಪೂರ್ಣಿಮೆ "ಅಥವಾ" ಆಷಾಢಪೂರ್ಣಿಮೆ "ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

----

24. एकलव्यस्य गुरुभक्तिः

I. १) अ) द्रोणः २) इ) एकलव्यः ३) आ) वने ४) ई) कराङ्गुष्ठम्

II.

१. कुरुकुलपितामहः भीष्माचार्यः ।

२. एकलव्यः गुरुदक्षिणार्थं दक्षिणकराङ्गुष्ठम् दत्तवान् ।

३. कौरवपाण्डवाः मृगयार्थं वनं गतवन्तः

४. देवाः एकलव्यस्योपरि पुष्पवृष्टिम् अवर्षन्

III.

१) धनुर्वेदाचार्यः – धनुर्वेद + आचार्यः – सवर्णदीर्घसन्धिः

२) अस्त्राभ्यासः – अस्त्र + अभ्यासः - सवर्णदीर्घसन्धिः

३) शिष्योऽहम् - शिष्यो + अहम् – पूर्वरूपसन्धिः

४) लोकोत्तरम् – लोक +उत्तरम् – गुणसन्धिः

५) इत्यभिप्रायम् – इति + अभिप्रायम् – यण् सन्धिः

६) हस्ताङ्गुष्ठम् - हस्त + अङ्गुष्ठम् - सवर्णदीर्घसन्धिः

७) तस्योपरि - तस्य + उपरि – गुणसन्धिः

८) समर्थोऽभवत् – समर्थो + अभवत् – पूर्वरूपसन्धिः

IV.

- ಭೇಟೆಯಾಡಲು ಕೌರವ–ಪಾಂಡವರ ವನಪ್ರವೇಶ.
- ಏಕಲವ್ಯನ ಅಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ.
- ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಿಯ ಬೊಗಳುವಿಕೆ.
- ಏಕಲವ್ಯನಿಂದ ನಾಯಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಎಳು ಬಾಣಗಳ ಪ್ರಯೋಗ.
- ನಾಯಿಯು ಬಾಣಗಳ ಸಮೇತ ಅರ್ಜುನನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದು.
- ಅರ್ಜುನನು ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದು.
- ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೋಣರಿಗೆ ಏಕಲವ್ಯನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸುವುದು.
- ದ್ರೋಣರು ಅರ್ಜುನನ ಜೊತೆಗೆ ಏಕಲವ್ಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದು.
- ದ್ರೋಣರು ಏಕಲವ್ಯನ ಹತ್ತಿರ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು
- ಏಕಲವ್ಯನು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲಗೈ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.
